КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Массо а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Советен Министрий Советен орган

(С В Е Т)

Орган Чечено - Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР.

ГАЗЕТА АРАДУЬЙЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ | 101 (4892). | ШОАТТА, 22 август 1970 шу. | Мах 2 кап.

КХОАЧАШЪЯЬЙ ПХЕ ШЕРА ПЛАН

Пхе шера план 7-ча ноябре кхоачашъярах йола А. Шерипова цIерагIча нефтемаслозавода технологий кинишатнова хьал а хьакхьегаш я В. И. Ленина цIерегIча Грознененски мехкдаьтта чакхдоахача завода ерригача нехий, участкай коллективаш. ХIандалехьа пхе шера план кхоачашъяьй нарех цхьаараша. Масала, В. А. Литвинова кулгаллеча кхоллагIча цеха технологаша мехкдаьтта сийрда продукци арахецара пхе шера план 19-ча августа кхоачашъяьй. Шу чакхдалехьа керлача диганзетка чотах арахецаргьа эзараш тоннаш продукци.

Товарни продукци арахецара барх1 бетта план 20-ча августа кхоачашъяьй ерригача заводо а.

Л. ФОМЕНКО,
тхи штато йоаца корр.

ГОРОДО—ЮРТА

Дукха ха йоццаш хиннача КПСС ЦК июльски Пленумо дийнар сихха юрта боахам дегIабоалабара хьакъехьа къахьегамхошта хьалхашка латтё бекктоккхане дехкараш. Коммунистически парте белгалъяьйкка бахв нах кхачач продукташнем промышленность баллаци IалашъIяра программа кхоблаьнь хьаллаьнай вай деррагача халкье. Юрта боахама а промышленноста я болххоша белгалоех талан парте хьалхашка оттадь дохкараш клоачашлеча шоаш лаца дезе дакъа. «Шув материально - технически база мацо шIоагIъяра лерда тIа юрта боахам сихагIа дегIабоалабар да, — аьнад- КПСС ЦК июльски Пленума соцам тIа, — тертарча шеранца хьалхашка латтача дехкарех ца!». Из декхар кхоачашдеча доккха дакъе лаца дезе болхлой классо.

Нохч-ГIалгIайчек промышленности, гIишлошъеча, транспорта болхлоша дукха кхахьег юрта боахама материально - технически база шIоагIъяра. Укх тIехьарча хана дикка шIоагIденнад промышленностен юрта боахамен къахьегамхоштa юкъера доттагIал.

Юрта боахам дегIабоалабеш новкъостал дара дакъе йоакха опыт IоаяЬй республикерча промышленни предприятей, гIишлошъеча, транспортни организацей коллективаша. Юрташта городо нахладаш кийчбу эшаш болла специалисташ, IалашъIю машинаш, хьаллю лоархIаме гIишлош, кийчъю эшаш йола оборудовани, оетхальш, кхыдараш.

Юрта боахама новкъостал дара бола къахьетта дика вIашагIехьбаккхаб Грозненски ацетоно-бутиловн завода коллективо. Цо арахец хьайбай боахам дегIабоалабара боккха лоархIам бола 11—12 кхо довкьарий витамин. Из витамин тела йолаелра дена дукха дукхагIа чкнцой доахаигра йоакхе шура; хьайбашта тIадеттаду дукх. ХIара шера колхозашен совхозашен лаьрхIа арахец эзараш тоннаш барда. Дукха болхаш хьад укх шера юртаца «Грознерго» предприятиша а. 12 эзар сома мехьа электрофикаци еш болхаш дьад, электролиништа ремонт яьй, керда подстанцаш болх бе йоллаялийтай, хьайбой фермашта электрификаци яьй.

Дукхача хана-лена юрта боахама айхха буьзамаш лоаттаду Грозненски № 2 йолча спецоборудовани «Трансмаш» заводий коллективана. Укх шера хьалхарча верхI бетта «Трансмаш» заводе болхлоша республикерча колхозаштен совхозаштен лаьрхIа арахьайий 5155 машинаш - прицепаш, номсаш хьальекка 20 эзар совгIа шилер, ккийола продукци. Ер шу чакхдалалехьа 2500 гаргга кхы а прицепаш арахецаргда шига. Иштта шIоагIа новкъостал ду № 2 йолча спецоборудоване коллективо юртбоахама. Совхозий, колхозий заказаш кхоачашдеш бIаьш йолча машинашта ремонт яьй ия, IалашъIяьй машинашта эша оетхалаш.

Юрта боахама эша гIишлош хьалъеш йола керттера подрядни организацеш я «Чечингсельстрой» трест, «Чечингколхозстрой» объединени. Колхозийн совхозийн материально-технически база шIоагIъяра дукха гIишлош, лоархIаме объекташ хьалъяьй цар юрташка. «Чечингсельстрой» треста гIишлошъераша Ведана районе укх шера хьалъяьй бени, берий беш, 200 бежана лаьрхIа кхий. Наурски районерча «Комсомольский» винсовхозе, 640 моттиг йола школе. МалгIабика районерча «Алханчуртский» совхозе зернохранилище, берий беш. Иштта дукха гIишлош хьалъяьй республикерча юртбоахамашка «Чечингколхозстрой» объединене гIишлошъераша а.

Юрта боахам дегIабоалабара шIоагIа лоархIаме да городашкарча къахьегамхоша совхозаштен колхозаштен лелаю шефство. Шефски новкъостал дара формаш эрга а йоахаш, шерагара шерага шIоагIлуш латт царна юкъера бувзамаш. Грознерча 85 предприятe шефство лелаю республикерча итташ йолча колхозашта, совхозашта. Цар новкъосталца механизаци ю юрташка кулгашца деча хьалача балхаашта, Iалашъю уж техникаца, болхлой кадрашца.

Цхьабакъла, массанахьа а иштта дика вIашгIехьбаьккхаби городашца юрта боахама новкъостал дара, цунна шефство лелаьра болх. Масала, Грознерча вышкабетона конструкцей завода, гIишлон материалий управленена чуйоагIача предприятей вIашгIехьдалеш юрташка лоархIаме объекташ хьалъеча мазишка вышкабетона кхелеш, кирпишк, кхийола гIишлон материалаш лоаттае.

Дукха кхоачамбоацараш нийсду юрташка гIишлош хьалъеча а. Шерра шера пайда ца эшаш ма капиталовложение хьахьожаьй дукха средствашь. Пятилетка хьалхарча дил шера юрташка гIишлош хьалъеча пайда на эшаш лиеал 23 миллиов совгIа сом. Цу гIулакха боккха бехктоккхам тIалатт «Чечингсельстрой» треста, «Чечингколхозстрой» объединенаа, кхыча гIишлошъеча организацей коллективашта.

Дукха тIехьатетт юрташка лоархIаме объекташ хьалъяра балхаш заказчикаша шоай хиннахьа проектни сметни документаци ца хиннйтарах, финансировани ца ярах, эша технологически оборудовани Iалаш ца ярах. Шендашта тоабе безе из болх.

Юрта новкъостал дара лоархIаме гIулакх а хинна вIашгIатт шефство лелаелта. ДIахо доаача хана кхы а шIоагIIе деза юртаи городаш юкъера доттагIал, эргахха еза цун формаш.

Шерра йоаржае еза цу дакъера опыт. Каст-каста художествени самодеятельноста коллективаш, концертни бригадаш дIа-юха ахаро новкъостал ду юрташкарчем городашкарчем къахьегамхошта юкъера бувзамаш шIоагIIе. Цу гIулакха а шIоагIа терко е еза партийни, профсоюзни организацеша.

Юрта боахама задамеш хинахьа кхоачашъяра, нунна эша механизмаш механизмаши IалашъIяра керда резерваш лаха декхарийла ба промышленни предприятейн гIишлошъеча организацейн кулгалхой, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш.

Дика хургда промышленни предприятей коллективаша шоай цехашка юрташкарча механизаторашта царна пайдане йола профессеш Iомайнча, Iалача балхашта механизаци е новкъостал дича, колхозаштен совхозаштен материально - технически новкъостал дича. Партийни организацеша новкъостал де деза наха юкъе бу политически культурин болх тоабе, гойтара агитаци кийчъе, кхыдараш де.

Юрта боахам технически IалашIбар, цул дерригa доакъош сихха дегIадоалабар дерригача халкъа гIулакх да. Юрташкарча къахьегамхошта ду новкъостал тоадарча гIо дергда Нохч-ГIалгIайчен промышленни предприятей, транспортен гIишлошъечен организацей коллективаша мехка экономика дегIайоалае, КПСС XXIV съезда сийлене накъадаха.

КПСС XXIV-ча съезда накъадолхаш

ЦХЬА ХЬАЖКIА ЙОАЕ ЙИШ ЯЦ

Укх деношка «Лермонтовский» совхоза кхоалагIча отделене механизаторащ сихбенна силос кийчъеш бар «Дукха хIана гоадаьл из гIулакх» аьнна хаьттача хьажкIаш хьоклорг хиларга хьийжар тхо, хIана аьлча хозза тоасиначa хьажкIех яь силос доахенна пайданегIа я, — аьлар совхоза керттерча агронома Х. Хамзаева. Боахама цхьайолча участкашка гектара лакха хьулкъам кхебаьб, 200 гектара тIа шин метр совгIа лакхал дола башха дика хьажкIаш кхейир С.-А. Цимагова звенос.

ХьажкIий мугIараита юкъерча кIалвача лаьтто, цIена даьха оасаро хьегойт звенос хьанаре къахьийгалга. Цхьабакъда, нийслуш ца совхозе цхьадола кхоачамбоацараш а. Масала, тхо отделене управляющена кхай тIа кхьачача силоса хьажкIаш хьоккаш йола дидь комбайн болх ца беш латтар, «Оаха хьекха доакъар дIахьаьхь машинаш тоъаш» — ях лаьтьар комбайнераш Ш. Бушуев, Ш. Мутаев. Из бакъ дар.

Цу дийнахь 12 рейс бьяча шоферaша Ш. Тепсолтаевен, М. Висангиреевен мухь тIаботта машинаш хьетIалаьлача, 5 минуте ялаеть уж дикa бьяьлар комбайнераш «Тхона гIо де хьохаьеча 14 автомашинах 11 мара хьахенна, кхоачамболаш я ц, — аьлар отделене управляю Ансанукаев Хьусейна. — Цудухьа тамаш ца комбайнерий я, силос IалашъIерий а къахьегама оасарле. Дика хилар.

КIолита теркаи тIабодийт отделене шоки кхехьча хьажкIай кхомбара а, 30 сантиметр лакха хьокх гIаламаш, йоккьаш ют, хIаьта машинай кузоеш тIара Iодега масса чот йоацаш я. Iалаьмате дукха дада лаьтта, йоккхий хьажкIаш а йоаххан доли дика гIадзиаш. «Доахи доажаде лаьрхIад оаха укхазе» — аьлар управляющи. Цхьабакъда из найдена яц. Силоса лаьрхIа хьумкьам берригa кIоаг чу болла беза.

Кхоачащъергйий хьетI отделене 4200 тони силос. IалашъIяра план цу тайнара кхоачамбоаргйиш хилъя? ХIанз чуйиача хьумкьа лиллача 230 гектара тIара 3000 тони арга цийна. ХIанз хIанзлехье IочуIлар 400 тони я.

Нагахь санна хьумкьама кхом а беш ца гIулакх боатгIача тайпара теркам тIабохийте планал совгIа 400 тони силос IалашъIебе вIашгIехьдоал отделене.

Цу гIулакха уйла е еза «Лермонтовский» совхоза кулгалхошта парторганизацей.

П. НОВАКОВ,
агроном.

ПЛАН—ХАНАЛ ХЬАЛХА

Бежалъяьнна дика къахьегаш я укх шера А. И. Баев керте латтача № 17—18 йолча мехка шилокташ. Ацетон арахецара барх1 бетта задани 20-ча августа кхоачашъяьй цо. Цул дукхха тIехьайеш ян дуние хьь лелаеча фенол арахецара дика коллектива а. Фенол арахецара барх1 бетта план селхан 21-ча августа кхоачашъяьй цо. Ер бутт чакхбалалехьа планах лаьрхIачул совгIа арахецаргья шин цеха химикаша итташ эзараш сомий мехьа продукци.

Е. ЕРМОЛОВА,
Грозненски химически комбината планови отдела инженер-экономист.

* * *

Хьинаре къахьег укх шера «Грознефтеразведка» треста Октябрьски кIоарга бурувдеттача контора цхьайолча бригадаша. Массанена социалистически яхье хьалха латт Т. С. Польшин керте латтача бурувдеттарий бригада ХIинзлехьа барх1 бетта задани 130 процент гаргга кхоачашъяьй цо. Дуккьала № 214 йолча скважина планал совгIа тIехаа бIаьш метраш бурув. Иштта дика къахьегама толамаш доах пятилетка тIеххьарча шера бурувдетта мастераш Л. Г. Малецкий, Д. И. Саламатин керте латтача бригадаша а. ХIанз сентябрь бетта чотах хьахьегаш ба уж. Шоай къахьегамца

В. ГЕНЕРАЛЕНКО,
Октябрьски кIоарга бурувдеттача контора плановы отдела начальник.

КХОАНЕН УЙЛА ЕШ...

Гуранъ дийна алат чукйца мукъаде нетта ала сакен бе Урус - Мартане районе «Гойтински» совхозе механизатораш. Къахьетта дика вIашгIехьдаьккхад ца гIулакх цхьоалгIча тракторно-полеводчески бригаде. Агротехника дикагIча хана ялача лаьтта бIаьсти культураш дIайийча уж дукхе дикагIа хьуккьинга хеош ба уж. Цудухьа, шоай бригадерча кхаь агрегатаца дийнахь а бус а лаьтта оахаш ба кхаш латадараш. Укх ноторча сурта тIа шоана бIаргагу шоллагIча сменагIа латта оахаш йоакха трактористий В. Солтаева, М. Кукаева, К. Жакиева агрегаташ. Норма кхаьа дезар 4,7 гектар долча, 6—7 гектар лаьтта оах цар хIора сменагIа. Юкъе йоаккьаш ца кетеш массеиняьре цхьатарра 25 — 27 сантиметр кIоарга оах цар латта.

Цу тайнара дика латт совхозе фу Iаноавдера гIулакх а. ХIаьмна Iалашдаьд совхозе гуранъ дуича ялата мол эша фу. Цкьа а дах, денхьа а дах дIаоттадаьд силадавиа гураь дIада 3500 центнер бIа 2100 центнер мунх. Из дерригa а цхьоалагIча класса да.

Массехк дийнахь шендаь дергда горовни ноиш фу а. ХIаьама цхьа эзар тони цхьоалгIча массехк доле горона фу Iаюшдаьдаьннад. Аьрдахьарча сурта тIа: хьалт шендеча установкица шендош де тIахьара центнераш горона фу. Из болх беш я П. Эльбукаева.

В. ЮНИЦЕВИЧА суртеш.

Россе автономни республикашка

ТАСС корреспонденташа хоам бу

САРАНСКИ ЗАВОДА МАРКА ТIА Х ЛАТТАШ

САРАНСК. Автосамосвалаш еча Сарански завода итт шу дизад. Цу шерашка мехка автомобильни промышленноста йоккха, шIоагIа механизированни предприяти я хинна дIаоттай из.

1960 шера Саранскера цIаххар предприяте марка — САЗ-93А — тIалатта эттара хьалхара автосамосвалаш. ХIаьта хIанз вай Даьхен масе мийнге я дояол дехьарча 26 мехка я болх беш я Мордове хьонача предприяте хьаьь эзараш а эзараш а машинаш.

ДIахо доккхий хIамаш лерхI коллективо. ХьатIайоагIача пятилетке завода реконструкци е йолаергья, цул тIехьагIа шозза боккьагIа хургба цун ма.

М. ХВАСТУНОВ.

ПЕЧОРСКИ АУКЦИОН

СЫКТЫВКАР. Доахана эттара хьалхара аукцион яьй Коми АССР-е. Племенной хьайбаш дохка оттадаьд «Печора», «Горняк», «Ухта», «Большая инта» яхача совхозаша, юртбоахама опытни станце. Республикерча хьадхалаттача кхыча боахамаша. Печорски доахана фу Къилбаседа крайн доазонел арахьа я дика довзаш ла. Укх тIехьарча шерашка племенной фух йола ях эзар Iаса дигад укхазара Российски Федераце йийтта областен автономни республикен.

Печорски доахана юрта боахама специалистий шIоагIа хьовт хилар цхьа бахьан доацаш лац: къилбаседен бирсача климатически хьалашка кхедаь хьайбаш моллагIа моак Iалаьмате дика довлуш хиларца, доахьарш ца къердарца белгалдоалаш а йаь процентага кхаччалца хьоанал йола шура дукха луш а да. Масала, Полярни гонаш ераха уллача «Новый бор» яхача совхозе шера юкъера лаьрхIача хIара IаттагIара йоаккха шура 4500—5000 килограммага дIакхоач.

В. ЛЕБЕДЕВ.

ЛОАМАРОЙ БЕРАШТА

МАХАЧКАЛА. Буйнакски районна Казанище чхача дагестански юрта шин бIаь моттиг йола керда школа хьалъяь ериний. Лоамарой бераштa из хьалъяьй Черсий-Балкхарой республика «Сельстрой» треста гIишлошъераша. Из — укх шера бIаьстан юхье мохк агарагIа ше дьяьннача Дагестана доттагIаша новкъостал дан хилан хьалъоихаш долча масалех цаI.

ТАСС-а корреспондентаца не беседа еш Дагестански АССР просвещене министра Х. Г. Магидова аьлар, кердача дешара шера кийчо яра школашта доккха новкъостал лаьц вежарашка йолча союзни республикий, РСФСР автономни республикий, крайй, областий гIишлошъерашек гIишлошъеча студенчески отрядашек. Цар дакъа а лоацаш хIана республике хьалъеш латт бIаь гаргга школа. Къилбаседа ХIиращхахьарча гIишлошъераша, масала, Халимбек-ауле хьалъеш латт 964 моттиг йолча школа здани. Казанерча студенчески отрядо лаххача лоам чу уллача Ботлих яхача юрта хьалъеш школа.

РСФСР республикаша, крайша, областаша кхы тайпа новкъостал а даьд Дагестана. Мохк эгарах зулам даьннача районашкара пхи эзар бер хиннад республика доазонел арахьа пионерски лагерашка салоIеш. Дешара керда шу дIадоладелча ужжал дешархой дешаш хургба Къилбаседа ХIиращхахьарчен Черсий - Балкхарошхахьарчен школашка-интернаташка, Москве, Ленинграде, Волгограде, Туле, Куйбышеве, кхыча городашка.

А. ПУТЕРБРОТ.

ДУККХА АРАХЕЦА ЙОЛАЕРГЬЯ

НАЛЬЧИК. ХIанза дика кхаь кхаймий Нальчикски машинаш еш завода ялапбеевгаш. Предприяте цийчъяь «4ПА» яха гIум кетаеш агрегат Азербайджана мехкдаьтта промыслашка производственни толамех толаме чакхъяьний. «КРАЗ-256» яхача автомашина шасси тIа оттаь из агрегат мехкдаьтта скважинашта капитальни ремонт ечи хана ца хилча артIоаш гIомера сеця цементии маркхали кийчбе лаьрхIа я.

Хоаш ма дарра, лаха йоацаша скважина оагIош тIа парафин тIа а йинна ма-хало ю мехкдаьтта хьалъара ахара. Цу тIа а, лаьтта кIаз эттара кIалхарча горизонташкара мехкдаьтта Iамарч кIезиг-кIезига эшалуш эшалийх, доккьалеле зIадоал. Цхьабакъда, «IаьржIа домув» кхыча тIоахашна хIаьта а долаш да.

«4ПА» хийча керда скважина кхха эшап. Нальчикски завода агрегато хьалърча скважина оагIош а цIендерга. цементни горик едла из «дIа а кхевларгье», цул тIехьагIа къаьстта ший тайпара перфоратор Iочуххийта, кердача горлашта эшийча болраме «Iуьг даккха» мара дезаш — юха а болх бе кийча хуа къальнара скважина.

Агрегаташ хIанз дукха оралеца хийчлуш ба заводе.

Э. МАЛЬБАХОВ.

АРГIЕРА ЗАПОВЕДНИКАШ

ЭЛИСТА. Дукха ха йоацаш Калмыке къулбехьа хьаьча искусственни Чограйски водохранилища йокьал латтача аренашта тIоздал ена ца Iеш, нож деча массе тайпарча оалхазараша бIы бехка моттиг хинна дIа а эттай. Кулгаша хьабаьча форде оалхазараш тIаувз 18 эзар совгIа гектар моттиг дIалоацаш йолча водохранилища чура хий дукхагIча даькье тIийхига доладаь. Хи чура хьалхьедаш бедаш агIа, юртта доакъар, оалхазаранта кхерам боацаш бIехаш делаш хьалаш да.

Цигача бIенош делаш тайтайпарча боабашка, цу доакъэ шIеча боабашкое (огари) тегашкаш, хIаьта иштта коминдас, кIайча тапляс, реликинаша. Мехкаш ца хулаш водохранилище хьаIемад маьхера беха бола а хьахар — Кубанера ишарча эра йоалаь ондатра.

Нек ду яхха оалхазараш лерргдола хьалаш тоадарна нагахьа мара ца хийслу оалхазараши ондатрин дукхагIа дебийтара дукха Калмыцки АССР Министрий Совето решени а яь водохранилища тIа «Чограйский» яхаш видовски пачхахьалкхен заказник яьй. Заказнике цхьанна а тайпара чарахьал де мегийта огарая перганканек, хIаьта иштта ведиилана, кIайча цапляа, реликана, ондатрана.

Калмыке кхы а кхо заказник я Хаката Iам тIа, Маныч-Гудило гIайреш тIа, аргIера йоакха заказник. Хаката Iам тIа дукха я скра гIажаш, Iаха боабашкаш, шилохвостка, лысуха, тайп-тайпара чиркаш. ГIайреш тIа заказник — пIе бос йолча пеликана, хьайза беларг йолча колпица, хIайна цапляс, огара бIенаш дехха керттера моттиг. Оалхазараш хьатIаухача хана салаIеш хIанза дазе даьхка итташ эзараш оалхазараш Iов укхазе;

Республика юккъерча къилбаседа-малхбоалехьарчен даькъа тIа 390 эзар гектар дIалоацаш йолча шаьрача аренча заказнике лораеш я хIанз 400 эзарнега дIахоччаш Iуа вIашагIккхийта сайгакаш, дрофаш, стрепеташ, гIаргIураш-красоткаш, кхыдараш.

Ф. ИВАНОВ.

ГАЗЕТАШИ ЖУРНАЛАШИ— ХIАРА ДЕЗАЛА

Селхан парте обкома политпросвещене цIагIа укх шера газеташи журналаши яздара дагахь совещани хилар.

Цига дакъа лоацаш бар районий горкомий секретараш, республика бувзама управлене, районий бувзама отделеней болхлой, иштта парте обкома болхлой.

ХьатIайоагIача шера газеташи журналаши яздарах лаьна доклад бир республика бувзама управлене начальника заместителя А. З. Хаита.

Цу доклада тIа белгальйир дIадахача шера газеташи журналаши яздеча хана нийслуш хинна халонаш. Уж гIалаташ тоаяя а дах, цхьоалагIча сентябре денаьча толамца дIаболабе беза газеташи журналаши яздара болх. Цу гIулакхе оарцагIбоала беза агитатораш, активисташ, массехо коммунист.

Совещани чакхйоалаш къамале дир КПСС Нохч - ГIалгIай обкома пропаганди агитацей отдела заведующе П. И. Литвинов.

ВАРШАВСКИ ДОГОВОРА ЮКЪЕ ДАКЪА ЛОАЦАЧА ПАЧЧАХЬАЛКХЕНИЙ ПОЛИТИЧЕСКИ КОНСУЛЬТАТИВНИ КОМИТЕТА ЗАСЕДАНИ

1970 шера 20 августа Москве хилар Варшавски Договора юкъе дакъа лоацача пачхахьалкхений Политически Консультативни комитета заседани.

Заседане дакъа лоацаш хилар:

БКП ЦК Хьалхара секретарь, НРБ Министрий Совета Председатель Т. Живков, БКП ЦК Политбюро член, БКП ЦК секретарь Б. Волчев, БКП ЦК член, НРБ кхыча мехкашцарча гIулакхий министр И. Башев;

ВСРП ЦК Хьалхара секретарь Я. Кадар, ВСРП Политбюро член, Венгерски революционни болхлой-ахархой правительства Председатель Е. Фок, ВСРП ЦК член, ВНР кхыча мехкашцарча гIулакхий министр Я. Петер;

СЕПГ ЦК Хьалхара секретарь, ГДР Пачхахьалкхен совета Председатель В. Ульбрихт, СЕПГ ЦК Политбюро член, ГДР Министрий Совета Председатель В. Штоф, СЕПГ ЦК Политбюро член, СЕПГ ЦК секретарь Э. Хонеккер, СЕПГ ЦК Политбюро член, СЕПГ ЦК секретарь К. Хагер, СЕПГ ЦК Политбюро член, СЕПГ ЦК секретарь Г. Миттаг, СЕПГ ЦК Политбюро членалла кандидат вола СЕПГ ЦК секретарь Г. Аксен, СЕПГ ЦК член, ГДР кхыча мехкашцарча гIулакхий министр О. Винцер;

ПОРП ЦК Хьалхара секретарь В. Гомулка, ПОРП ЦК Политбюро член, ПНР Министрий Совета Председатель Ю. Циранкевич, ПОРП ЦК Политбюро член, ПОРП ЦК секретарь З. Клишко, ПОРП ЦК Политбюро член, ПНР кхыча мехкашцарча гIулакхий министр С. Ендриховский, ПНР кхыча мехкашцарча гIулакхий министра заместитель Ю. Винееич;

РКП Генеральни секретарь, СРР Пачхахьалкхен Совета Председатель Н. Чаушеску, РКП ЦК исполкомен массаларча президиумен член, СРР Министрий Совета Председатель И. Г. Маурер, РКП ЦК исполкомен массаларча президиумен член, РКП ЦК секретарь П. Никулеску - Мизил, РКП ЦК член, СРР кхыча мехкашцарча гIулакхий министр К. Манеску;

КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежнев, КПСС ЦК Политбюро член, СССР Лаккхехьарча Совета Председатель Н. В. Подгорный, КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин, КПСС ЦК секретарь А. П. Кириленко, КПСС ЦК секретарь К. Ф. Катушев, КПСС ЦК член, СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министр А. А. Громыко, КПСС Центральни ревизионни комиссе член, КПСС ЦК отдела заведующи К. В. Русаков;

КПЧ ЦК Хьалхара секретарь Г. Гусак, КПЧ ЦК Президиума член, ЧССР правительства Председатель Л. Штроугал, КПЧ ЦК член, ЧССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министр Я. Марко.

Заседани хьир Варшавски Договора юкъе дакъа лоацача социалистически мехкаша лилла из дехча тайпара дунен халкъашта юкъера актуальни проблемаш юкъа.

Керттера теркам тIабахийтабар массанена хеттачи тайпара дерригача дунен тIарча хьала а боккхача лоархIаме влияни еш долча хIана Европе латтача хьала.

Заседане дакъа лоацаш хиннараша белгалдаьккхар 1970 шера 12 августа СССР-аи ФРГ-анеи юкъе хинна переговораши царна юкъерча Договори кулгаш яздари Европе этта кхохкам дIабаккхаран хьал чертIадаккхарен новкъа бьякха лоархIаме гIо хилар, деррагача халкъий хьаштаща кахьара хилар, мишаре лаьара принципий ларда тIа дерригача европейски мехкашта юкъе паччахьалкхенашта юкъера дика отношенеш дегIаахара гIулакх дов уж хилар. Цар шIоагIа аьлар европейски кхерамзле шIоагIъяра тIадердадь дIахо а шоашкара доагIа гIулакхаш дергда, хьаьттлолча кхыча мехкашта цхьане юкъера европейски совещани гулъярах йола. тIа-тIа дукхагIа хьаллоцца предложени гаргагча хана чакхъяккхара хьинаре гIулакхаш дергда.

Кхыча дунен халкъашта юкъерча актуальни проблемай хьакъехьа а вIашш дагабаьлар.

Юха шIоагIдир социалистически мехкашта юкъера вежарашха йола бувзамаши массе оагIорахьара леладу гIулакхаши шIоагIдаро машари европейски кхерамзлен Iалашъяра тешам луш хилар.

БартагIа, безаме, гIулакхаца долаш чакхъьлар заседани.

СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТА ХОАМ

ХьалхагIа кхайоахьаш тIа хоам баь мохкнара, укх шера 18 июле Гринвича хана 14,45 гаргга Къилбаседа Атлантика районе «АН-22» яхача (Антей), бортовой № 09303 йолча, Кефлавик (Исланди) яхача аэродромера гIеттача советски самолетана бувзам хьадар. Трасса цхьанна а аэродроме хьаьчанц ца юаца самолет.

Советски самолеташен цемашен лахарах, хIаьта иштта кораллъча предметашкен оатхалашкен хьажарах гучадаьнний «АН-22» яха самолет катастрофе хинна йолар. Цу тIа хинна экипажа членашта госпиталь сотрудникашта 22 саг вениаь. Катастрофа хилара хьаьн бахьанаш чиштта хинна хьошех лаьрхIа цу гIулакха вIашагIъелла комисси я.

Советски правительства хала а хеташ хоам бу байнарий дезалошна а гаргарча нахага а.

Советски Союза правительства баркал ала «Н-22» яха самолет лохаш дакъа лаьцача США, Канада, Исланде, Дане, Норвеге правительствашта.

(ТАСС).

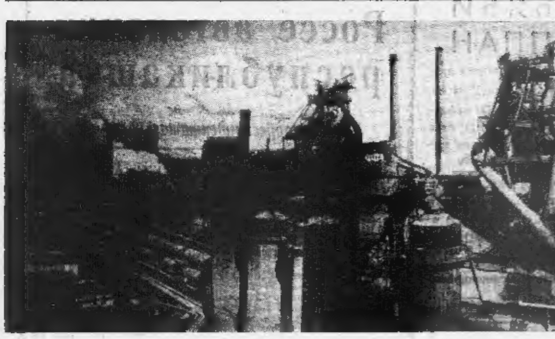

1933 шера болате хьалхара тонн аьчк Магнитогорски металлургически комбинато. Дукха ха йоццуш предприяте арахийцар болата 200 миллионалгIа тонн.

Магнитка — вай мехка индустриализацин ярк символ. Комбинате хIора металлург доккхаа деш ву Магнитке шен къахьегах хиларх, дIахо ьу цар шоай дай сийлен традицеш. Цудухьа чIоагIа аьелар укказа юбилейни плавка арзеца боккъо вихара тIехьа лерка аль. Болат доладерш хинха а ца Iеш цу аьо къмар ойдаина къахьегаш хилла доменщикаш, консомикаш, прокатчикаш.

СУРТА ТIА: гуш я В. И. Ленина цIерагIча Магнитогорски металлургически комбината доменни цех.

Б. Клименкова сурт.

ТАСС фотохроника.

ЛАЬРХIАР КХОАЧАШДЕРГДА

КПСС XXIV съезда сийлене накъабахара шоай торонашка а хьежа керда социалистическа декхараш тIеийцах «Сунжанефть» НПУ мехкдаьттахоша. 1970 шера ханакха лаьрхIа хинначул 50 эзар тонн дукхагIа мехкдаьтта даккхе, планах лаьрхIачул совгIа паччахьалкхенна бIаь эзар сом пайда бе лаьрхIад вар. Хьалха тIеийца социалистически декхарех 12,9 процент мара лаккхе ца лаьрхIа рентабельноста боарам, хIанз ер шу чакхдалалехьа 14 процент лаккхербга. Уж декхараш кхоачашдеча хьинаре дакъа доахаргда рационализатораша. Цар кийчче лерхI паччахьалкхенна 280 эзар сом пайда бергбола рационализаторски предложенеш.

Уж декхараш кхоачашдергхилар хьахьокх укх шера мехкдаьттахоша доахача толамаша. ВорхI бетта планах лаьрхIачул совгIа реализаци яь товарни продукци 268 эзар сома мехьа я. Планал совгIа къахьегама овсарле 2,4 процент лаккхьый. Духхьала къахьегама овсарле лаккхьара чотах мехьа мехкдаьтта 290 эзар сома я да. ВорхI бетта тIеийцача социалистически декхарех планал совгIа даккха лаьрхIа хинна мехкдаьтта 28100 тонн мара доцаче, даьккхар 30863 тонн да. ХIаьта планал совгIа яьккха газ 1330 эзар кубически метр я.

Ши-шерIа хьахиннадал уж толамаш. Къахьегам кийса тIехьа а баьнна, коллективо хьинар кхо ца деш къахьега дешаре хала яшш долаш хIама дацар из.

Кхоачамбоацараш дIадахьа а къахьегама овсарле даккьхна, а наьнкаш лех мехкдаьттахоша. Масала, дIабахача бетта пIаьхке ехар мехкдаьтта ши насос. Цар 11-ча мехкдаьтта парке дIаухийташ хинна дукха мехкдаьтта дIа ца доацаш сенар. Цу насосашта зиэа заказне оттахаш йоапаш ер. Уж кораяшка скважинаш болх ца беш ца доаттаяр дукха мехкдаьтта дIадахийта оттайир баргI цементировочни агрегат, цар покхоотанци скважинашкара хьамел довгIа мехкдаьтта дIадахийта вIаштIехьадиьлар мехкдаьтта дIаюхи уьнийтача пеха.

Скважинашка цахаддаш болх бейтарбола гIулакх вIаштIехьдаьккхераш бар цхьоалагIча промысла мехкдаьтта дIа-юха ухийтача цеха болхлой, инженерно-техническа болхлой, гIулакхера нах.

Паччахьалкхен план тIехкхоачашъеча дизза дакъа лацад цхьоалагIча промысла мехкдаьттахоша. Цар ворхI бетта планах лаьрхIачул совгIа даьккха «Iаьржа доаше» 25 эзар тонн я, хIаьта яьккха газ пхьа миллион кубически метр я. Цу промысла коллективо чIоагIа доархIашш сийлене из СССР Лаьтехьарча Совета де... оператор Б. ...чаев, ... И. Д. Н...ко, ... А. Кормовенко, кхыбараш. Хьинаре къахьегарца даьхкад цар ... .

Хьалхарча ...даьттIа совдоккхара чIоагIа доархIаме цу мехкдаьтта доасашта ... бар. Цу даькъе дика болх беш я мехкдаьтта тIоннашта низ тIедоаттабеча пеха коллектив. Мехкдаьтта тIоннашка хий чуахийтараш хIара бетта план тIехкхоачашъю цо. Цу пеха болхлоша шоай ... капитальни ремонт бир насосашта, хиипроводашта. Духьхьала укх шера цар даь ремонтни болхаш 66 эзар сома мехьа да. Деррига хиипроводин сеташ Iана замалахь болх бергболаш кийчъей я. Цига хIара сийлех поршеш тIедкхоачашъеш къахьег операторо П. М. Рудяков.

Ерригача промышленно - производствени объектай коллективаш болх ритмично дIабахьар дукхача даькъе электромонтажни цеха коллектива балхах тийша да. Из дика кхетаду цо. Коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеча цеха болхлоша электроэнергеца предприятеш Iалашъяра ворхI бетта план 123,7 процент кхоачашъьй. Хьайоеккхача электроэнергеха дIабоха мах планах лаьрхIачул совгIа 7,5 процент лохбаьб. ВорхI бетта кхоль электроэнерги 286 эзар киловатт-...ьат да. Уж толамаш доахаче хьинаре къахьегарца белгалбаьнна ба электромонтераш Н. Ф. Кравченко, А. Коломыцев, А. Кириниов, В. В. Матков, кхыбараш.

Мехкдаьтта доахарий бокъонца ... ба бурун...

Цар балха тIа хьовзам ца хилийтара дукха мероприятеш чакхйоах монтажни участка болхлоша. Буровой установкаш лийен хапинаьшн вIашагIъехх, пуд сов тIа хайнаьхьа производствени объекташ кийчъю. Уж сайна хьинаре къахьегаш ... дукха коллективаш а мехкдаьтта промыслови управлене.

Август бетта кхы а дикагIа къахьег мехкдаьттахоша. Юкъера лаьрхIача хIара дийнахьа бувен мехкдаьтта даккхара задани 103,5 процент кхоачашъю цар.

... рационализаторски ... Укх шера цар кийчча ... производствана юкъейихьача рационализаторски предложенеша паччахьалкхенна баь пайда 30... эзар сом да.

Управлене мехкдаьттахоша тIагIертта къовсам доаттабу заданел совгIа мехкдаьттаи газ а йоаккхаш КПСС XXIV съезда накъабахара.

С. БЫКОДАРОВ,
«Сунжанефть» НПУ плановни отдела начальник.

СОВЕТСКИ ШКОЛА — СЕЛХАН, ТАХАН, КХОАНА

Михаил КОНДАКОВ,
СССР просвещене министра заместитель

Шовзткъа шу хьалхагIа соцам тIеийцаб Советски правительстве «Массане а юкхьанцара дешар Iомаделга декхар а даь тIадожадара хьехъеаьд». Йоазув - дешар ца ховза дIадаккхара Советски Iалашдо баьча Iалаьмите боккхача баакх итогаш еш санна дар из дакон. Атта тIехьале яцар пачаьхьа правительствегара революцела кхачар: мехка бахача кхаьна дакъ лаькъех кхо дакъа дешен яздеи ховш дацар, деаткъа процент гаргга дола бераша кхуьаш боагIараша школе лешаш бацар. Къаьмаш пиха мехка йистош, еррига а йоазув - дешар ца хов пах бахы районаш яр; бIаь къамахи этнически группеха шоаттъкъ ... гIа шоай йоазув доцаш яр революци кхалахьарч, Россе. Кхыметтад паччахьа чиновникаша даьча эггара «оптимистически» доархIамашка диллача а Россе юкхьанцара образовани чакхьаккхара ши бIаь гаргга шу вешаргдар. В. И. Ленина, дукхьал просвещени, зиеиеш дагаьв а йолаш, яьхад. Россе калкъаш «доахарах», доал деча классаша образованех къахьегамхошта... «IIахьалкхашкахьа бахара» йовкъардо еш йола харт яй, хIаьта... «из харт дIайовкххарголаш а из яхаш.

Из дIа а яьккхар. Мах боалаш дешар хьеха, хиназах дIакъоастраь школ, дерригача бераштa хьанийлар уж хьалаьнна социальни овла, къам, ды мичча бесса болаш дале а. Культурин гIулакхашта лаьмйш тIехьадеча хилар итташ шераш дIадаккха лелаш бар революционни мохк. Из вIаштIехьдаьлар халкъа вахара кIоаргаьлгеи масштабашкеи диллата цIоккха а ца хезача тайпара йола культурин революция СССР-е тешшаме котъаьнкха доло овлангара социальни экономически хувпамаш хилар бахьан долаш. КIезига ахча дIалахийта дезанзар паччахьалкхен халкъа просвещенега. Цу гIулакха лаьрхIадар Ленина хулгаш язлаь халкъа образоване хьакъехьара дагъ бIаь совгIа декрет а, эггара хьалхара букварош а, «ликбеза» (ликвидацик безграмотности) кружокаш а.

ХьалхагIа шоай йоазув ца хиннача эрсашка доацача къамий йоазув хьахилар, къаман, дына, бытовой предрассудкаех дукхахараш дIаяьхар, йоазув - дешар па довш хинача миллионашка дешийтар.

Мохк экономически культурин дегIабоалабара тIулакха иIехтача доархIаме хинабаш «Массане а юкхьанцара дешар вешнагга декхар, даь тIадожадара хьехьехьара» соцам. А. М. Горьке Iалаьмите йоккха паччахьалкхен реформе санна, «кхетам дегIабоалабра гIулакха берригача къонабарий боккъонаш нийсъелта» санна лаьрхIаб из.

Иштта еллай тахан вайна гуш доле образование даькъерча толамий чIоагIа лард.

30-гIа шераш чакхдовлаш ма дарра аьлча массанега а ворхI шера дешийтала чакхдаьлар СССР-е. Цу хьнале экономика дегIайоалаяра даькъе даьла тоьла боккхий толамаш бахьан долаш цхьакха гIа бакхе торо хилар халкъа образование система тоаярех эргавккхарех даьккхе. 1959 шера парте XVIII съездо решени тIеийцар городашка массанена а юкъара юкъера образовани дойла, хIаьта юрташкахьи ерригача къамий республикашка массанета ворхI шера дешийтара декхар чакхдоаккхалла яьнна.

Из решени чакхьаьккхара йовкъарле йир немций фашисташа хиннача тIемо. Массанега а бархI шера дешийтара декхар хьалхештада оттадензар вай 1958 шера мара.

1966 шера парте XXIII-ча съездо декхар а даь тIадожадир 1970 шера массанега а юкъера образовани йоаккхийтилга. Из декхар оттадар ерригa СССР обществени культурни гIулакхашта эгIаахарца дувзаденна да. Из пош къоастадар — классашта юкъера баннлахаш цIенгьаь дIаяхара, массой самосознани лаккхъяра хилапза аргIйоаца предпосылка, технически прогресса хьалех цаI. Атте декхар дац. Цхьабакъда, образоване проблеме паччахьалкхено делаеш хиларо торо лу из йоалхине декхар йоккхача масштабе кхоачашде дIадоладе: школьни златеш хьалъяра хьалхагIа а пллнаш уттие, учебникаш вIаштIехьдаха, хьехархой кхераш кийче. Из декхар кхоачашдара эша база хIанз СССР-е йолаш я.

1969—70 дешара шера Советски мехка йизза юкъера образовани яьккхар кхо миллион совгIа зIвмгача сагон йоIой. БархI класс йистеьккха 80 процентал совгIа бараш юкъерча школай кIслагIча классашка, профессиональни кийчонца цхьаьна общи юкъера образовани а луш йолча техникумашкеи профтехучилищашкеи деша бахаб.

Коммунистически парте, паччахьалкхено чIоагIа уйла тIайохийт педагогически кадраш кийчъяра а. Ши цифра йоалайнче кхоачеш ба: революци йоаладьа 260 эзар хьехархо хиннав Россе, хIанз из декхар 2600 эзаргега кхоачеш доаьла хиннад.

Цхьабакъда, массане а итт шера дешерга доалаяро дIахьa духилтахьa меттел, дикалгахьа а хувпамаш дала. Iилма, техника, культура даькъе карагIаьанараш общеобразовательни школана хьалхашка оттадьа керда, Iалаьмате доккхий декхараш. Укх тIехьарча шерашка Советски Союзе дикагIа болча хьехархошуен методистешни цхьана СССР Iилмай Академе, педагогически Iилмай Академе Iилмахоша болх баьб юкъерча образоване чулоацами Iилма - технически прогресе дIадехараш хьежа кийсар, дешара идейно - теоретически боарам лакхбар духьа школьни программашта модернизаци еш. Къоастадьа предметий естественно - Iилмани гуманитарни цикалаш кийсъ соотношени хилитар, общеобразовательни кийчоннех къахьегам, политически дешарах юкъера цхьоагIо санна дола доархIаме декхараш а.

Керда учебникаш оттадара беча балха юкъерзар боккхий Iилмахой, методисташ, хьехархой. Масала, математика учебник кийчаеча авторски коллективаш, керте латт академик А. Н. Колмогоров, физика — академик И. К. Кикоин, истори — академикаш М. В. Нечкина а М. Хвостов.

Керда программаша учебникаша юкъедоалаяро цIенхаштта аргаяьха толакха аргIйоацача хьхар дешар хьехара методик организацийни формаш, тIабийгда деша дезача оттабир педагогаш шоаш. Цу гIулакха даь дIамаш я кIезиг даи.

1974 шерале ерригача союзни республикай школаша керттерча даькъе чакхдоахаргда дешара кердача планашка йоалилга.

1968 шера хьехархой Ерригоюзни съезде къамьал деш, Л. И. Брежнева белгалдаьккхар: «Нагахь санна школьни терминологех пайда эцаш хилча, ала мегаргда, эггара шин болашагIа волча хьехархочо — исторе «халкъа образоване предметагIа» вай мехка эггара лаккхагIа йол баьа оттаьй».

(АПН).

ТВОРЧЕСКИ КЪАХЬЕГАРАХ ХЬАХИННАР

«Малгобекнефть» НПУ кхоалагIча промысла мехкдаьттахоша планированеи экономически стимулированеи кердача системах болх бу ер дикалгIа шу да. Цу шерашка дукха къахьйгад промысла коллективо хьадоеккхе мехкдаьтта сондаккхара, нийхьегам кхетамна вIаштIехьбаккхара, шерда технически технологии производствана юкъехкхьара. Къаьстта чIоагIа терно еш лелабу укказа къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбаккхара болх.

Производствени участкий къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбаккхара промысле кийшагIъехка творчески группашта. Группашта юкъе ба балха тIа хьалха латта мехкдаьттахой, инженерно-технически болхлой. Творчески группа балха планаш хан-ханнехьа утташ. Цу плана тIа белгалйоах чакхьяла еза мероприятеш.

Укх шера тоьал мероприятеш чакхъяьхай промыслеи шоллагIча методах мехкдаьтта доаккхача участкеи къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбаккхара. Масала, группа членаша енначо предложенех ахкан замалахь газ дIа-юха ехьача будкашка болх беш хинна сенаш мукъаьдийтар. Цар локкхараш тIаэехкир № 329, 189 йолча газораспределительни будкашка болх беча вахташта. Цитара дукъайбанна болхлой хьожабир Iай болх бергболаш объекташ кийчъеш.

КхоалагIча бригаде скважинашта гIулакх дара дикагIйола маршрут белгальярккар. Цо вIаштIехьдоатийт скважинашка беча балха дикагIа тIахьожам лоаттабе, ха хулийт скважиней лаьттан кIалларча оборудованена тешуш ремонт е. Цу бригаде кхалнаха лаьрхIа цIа а кийчдаьд.

ЦхьоалагIча бригадера центрефуга хьа а еча бригада уталье дIеоттайир, цу гIулакхо дикка аттача баьккхар замерщикий болх. Творчески группа предложенех ккаь групповн установкашка, мехкдаьтта парке прожекторни освещени хургйолаш гIулакх даьд, по вIаштIехьделайт аварн йоалаш болх бе, бийсан болх беча сменаша долха къахьегама толамаш а лаккхагIа хул.

Промысловни болх аттача баккхара гIерзаьь керда техникаи технологи производствана юкъейихь. Насосни мастерске оттадьд АПР-2 яха стенд. Массайолча диаметрах йола кIоаргача насосий муфташ дIатIа-хьатIа хьувзае вIаштIехьдоал из бахьан долаш, иштта цу дIоагIашна хунна бийш я насосно-компрессорни турбаех доакка муфташ. Цу мероприяте кIезигйир балхага дIайода ха, аттача баьккхар ремонтникий болх. Диспетчерски службе вIашагIъелла а спецбаркъаш дутта спецоборудовани. Промыслера групповн установкашна а духьа мероприятеш чакхьяьхай хьадоккха мехкдаьтта сондаккхара.

Цар шера планал совгIа 157 эзар тонн мехкдаьтта даккха вIаштIехьдоалийтаргда.

З. ЗАРУДНЕВА,
«Малгобекнефть» НПУ кхоалагIча промысла НОТ-е творчески группа кулгалхо.

ДИКАГIЧАРНА — СОВГIАТАШ

Республика гIишлош материалий промышленноста управлене болхлоша лакха толамаш йоах юбилейни шера, бетта-бетта кхоачашдо производствени заданеш. Продукцена реализаци яра 7 бетта план ерригача управлене 102,4 процент кхоачашъяьй. Планал лаьрхIачул совгIа 315 эзар сома мехьа товарни продукци арахийцай. Совхх укх ханана нийсдича 66,1 эзар сом дукхагIа я ерригa арахийна продукци. Къахьегама овсарле лаккхъяра план 106,9 процент кхоачашъяьй.

Республика гIишлошъеча а кхыча а организацешта планал совгIа 2856 эзар кирпишк, 1145 тонн кIир, 186 тонн гипс, 302 тонн бетуми кхьат деннад. Уж толамаш доалаш кIезига къахьеганзар управлене болхлоша.

Коммунистически къахьегама коллектив яха сийлен цIи яьккхара хьаьрача социалистически яхье декъахьийтар №№ 1, 2 йолча гIишлон материалий комбинатий, Старопромысловски, Гудермески кирпишкаш еча заводий коллективаша. Шоай заданеш дикка тIехкхоачашйир цу предприятеша. ШоллагIча квартала итогех а хьалхарча квартале санна халхара моттиги управлене а гIишлошъеча болхлой профсоюзе обкома а карара кара тела Ше байракх хьожайир № 1 йолча гIишлон материалий комбината коллективана. Цул совгIа Ерригсоюзни социалистически яхье итогех хьожайир кулна ахчан шоллагIа преми.

Бедал, доагор, кхийраш кхоара шерра къовсам лоаттабу №№ 1, 2 йолча комбинатий коллективаша. ХIаьта цу даькъе цар аьттув а боал. Ленина юбилей ехьеча деношка 5 дийнахь дукхьал кхоаьча электроэнергехи доегорахи болх а беш планал совгIа 800 эзар кирпишк арахийцар. Энергобоахама кийн доалларех, хаьи дукха энергоресурсаш кхоярах вай республике хьалхара ахчан совгIати карара кара тела Ше байракх синай № 2 йолча гIишлон материалий комбината коллективана. Дика хьокхамаш даьхад управлене кхыча предприятей коллективаша а. Управлене предприятей болхлоша, инженерно-технически болхлоша, гIулакхерча наха шоай низ ца кхобеш къахьегар бахьан да уж толамаш дахар.

ДикагIчарна юкъе а дикагIа доархIам производственникаш а общественникаш а бе № 1 йолча комбината мотовистка А. Саланова, садчица Ш. Дадаева, кирпишкаш етта дIачуувттаер С. Сатуев, кирпишкаш йоттар А. Ткаченко, пишкашка кирпишкаш дIачуувттаер Г. Патиев. № 2 йолча комбината кирпишкаш хьаьрате лараш П. Анищенко, Ш. Абдулазимов, садчикаш И. Мартыненко, З. Зиневская, пишка чура кирпишкаш арайоахар Б. Катаев, обжигальщик вов. Шайдулов. Цу нахе 125—140 процент кхоачашъю сменни заданеш. ДIахо а иштта дика къахьега лерхI цар.

А. ЛЬЯНОВА,
Нохч - ГIалгIай АССР промышленно - гIишлон материалий управлене къахьегамен плани отдела йоккхагIа инженер.

ТОРОНАШ ЛЕХ

КПСС ЦК декабрьски (1969 ш.) Пленумо КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмос хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдеш шоай низ ца кхобеш къахьег картонажни фабрика болхлоша. Валови продукци арахецара ворхI бетта план 110 процент кхоачашъяьй цар. Иштта лакха хьокхамаш даьхад кийчача продукцена реализаци еча а — 106,7 процент.

Къахьегама овсарле лакха хилийтар тхоай керттера декхар лоархI оаха. Духхьал ах шера планах лаьрхIачул совгIа 2,8 процент лаккхенний къахьегама овсарле. ХIаьта цу юкъа продукцега дIабода мах 2,7 процент локбаьх хинна цIена пайда 14 эзар сом да. Совхх укх ханаца нийсдича продукцена реализаци яра боарам 12,1 процент валови продукци арахецара боарам 12,7 процент лаккхбеннаб.

Социалистически яхье хьалхара моттиг дIа ца кхоаш хьайоегIанов, Иванова кулгалду бригада. Дизза ахчан совгIат деннад цуна. Къаьст - къаьстача болхлоша ударно къахьег. Уж ба переплетни цехера новкъостий Межидов, Федорченко, Раздобарова, Мартишути, Правдина, картонажни цехера новкъостий Селиверстова, Салазкина, Пайзуев, Белоноева, Соловова, Бонгажев. Овсаре къахьегар бахьан долаш фабрике шовзх доккхал дайт цар.

Шаккха а норма кхоачаш ца ераш а ба фабрике. Цар ерригача коллектива болх тIахьатетт. Къахьегама дисциплина телхеш, корта бохабу малараш мелаш моттигаш а нийслу. Местни комитета заседане лаьрхха дийцад уж гIулакхаш.

Могачох теркам гIабахийта леладу къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбаккхара гIулакх. 1970 шера цхьоалагIча квартале аргаьккха хийцар технологически оборудования дIаоттаяра схема. Технологически процессите дIейола ха кIезигъяра даь гIулакх дар из. Вокх станока 24 метр гаргагIа оттайир УПС яха станок. Из бахьан долаш сменагIа болхлочо беш бола никъ 1680 метр лохбелар. Иштта болх аттача а боалаш къахьегама овсарле дикка лакхьелар КР-3 яха картонаш теден БРП-2 яха кхьат теден машинаш юкъейовлаярах. КР-3 яхача машино 1,5 сахьат балха ха кхоийт, хIаьта БРП-2 яхача машино ... дика гIулакх дайт организацешта. Къахьегам - аттача баккхара бедала, кхьа материалий кхомбара хетаяь рационализаторски предложени балха юкъейоалаер В. Собинова. Цу предложенех кагIа гIирса кIопилгашта кхьатташта меттел штамп уттаю. Цо шера бииш бола пайда 1,5 эзар сом да.

Ала деза, оборудовани тоьаш яц фабрике. Цудухьа балха хьалаш ма хетта тоаде вIаштIехьдалац тха. Фабрике дукхагIйола оборудовани тишача ьхьа дIачуяла мара пайдане йоацаш къаьна я. Аьшк теда станок йоацаш хала хьувз тхо. Из бахьан долаш картона рулонашн кхьати кулгашца тед. Цо болх хьаIайтац. Цудухьа ца хилча аргIйоацаш чIоагIа эш тхона яьцх, кхьат теда станокаш, кIопилгаш еча машинай оатхалаш. 470 тонн довгIача 105 тонн мара картон хьожадаьдац тхона укх шера. Цудухьа договорах заказаш кхоачашде хала да тхона. Нагахь санна моттигерча промышленноста министерствас фабрика эшачуна кхоачам яьлал Iалашйой дIахо йодача хана болх лерттIа дIагIоргба.

Коммунальни боахама министерства ремонтно - гIишлошъеча треста Грознески сельски районерча ремонтно гIишлошъеча участка фабрикана лаьрхIа здани хьалъйоланьяр 1969 шера 20 мас. Цхьабакъда, хIанз а гIехь кертерча здане лард елла яьнвац. Лоаша аьлча, 425 эзар сома балхаш де дезача 5 эзар сома мехьа мара даьдаи хIанзалца. Из фабрика сихегIа хьалъяь ца йоаккхе аргьяц, хIана аьлча хIанз фабрика чуйола помещенеш тишъенна лайдане йоацача яьнай. Картонажни, переплетни, штемпельни, кхыйола цехаш хьатIахетта даьча готтигача цIеношка я. Цу тIа цаI шоллагIчоа гаьна я. Уж деррига цIеноаш чуIа кхерамe долаш гиша да. Цудухьа къахьегама эшаш дола хьалаш вIаштIехьдоахалац. Кхы шер ца йойя Грозне предприятешта, учрежденешта, организацешта кхоачам хилал продукци арахеца виагIкъаьло да фабрикана.

Из иштта дале а парте XXIV съезда сийна вахте эттача фабрика болхлоша тIеийца социалистически декхараши производствени плани кхоачашъяра хьинаре къахьег. Дараш керда а доахаш кхы тIа а доккхагIа дола декхараш тIаийцад. Царех цхьайола пункташ ераш я:

Кийчача продукцена реализаци яра пхе шера план укх шера цхьоалагIча октябрен юбилейни шера задани 15 декабрен кхоачашъе лаьрхIад коллективо. Шеко яц цо шоай дош сийленца кхоачашдергхилара.

Х. КОТИКОВ,
Грознески картонажни фабрика директор.

БОЛХ ТОАЛУШ ЛАТТ

ДIадахача шерашка массаза а тIехьаюсаш яр Грознески № 1 йолча пассажирски автобоахама коллектив. Нагахь бутт баIаццар пассажираш дIа - юха кхувлара бетта план цо кхоачашъеш. Автобоахама болх тоабара дукха мероприятеш белгалъяьхар кулгалхоша, партийни профсоюзни организацеша. Бригадашта, колоннашта кулгалде хьожабир йоккха опыт йола инженерно-технически болхлой. Уж а кхы а мероприятеш чакхъяхар бахьан долаш укх тIехьарча хана дикка тоабеннаб пассажирски автобоахама коллектива болх.

Пятилетка тIеххьарча шера дика къахьегама толамаш довх цо. ХIара дийнахь республика юрташка баха нах, иштта город Грознера нах дIа-юха кхувла арайовл 145—150 автобус, цар цхьан дийнахь дIа-юха вуг юкъера лаьрхIача 110—120 эзар саг. Из хул планах лаьрхIачул дукхагIа. Укх шера хьалхарча ворхI бетта планал совгIа дIа-юха бига пассажираш 186 эзар саг гаргга ба. Цхьабакъда, хьокхамаш кхы а дикагIа хила йиш яр укказа нагахь санна пассажирски автопарках бизза пайда эцаре. Деше болх бе безаш йола масеха автобус хул боахама коа водите-

лаш тоьаш яхаш балха ара ца йовлаш латташ. Из кхоачамбоацар дIадаккха а автобоахама болх тоабе а беза автопарка начальника С. Ю Аушева партийни организацие секретара В. М. Дудякен. Цу гIулакха де дезар да резервах дикагIа пайда эцар.

Ала деза «Производства резервех пайда эцара тоадаргхьа халкъа боахаме экономе режим чоагIъяраха» дола КПСС ЦК, СССР, Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо ара даьннача тIехьагIа дукха балхаш даьд автобоахама коллективо чурча резервах пайда эцара, предприяте экономика айира. Укх шера кхычахьа балха вахе йиш йолаш мукъавалийтай итт болхло. Цо 13 эзар сом кхоадир. Хьалхи еш хинна сон расходаш дIаэхар бахьан долаш кхы а 2,9 эзар сом кхоладь. ДIахадача шерашка каст-каста йохаш лиера чухар автобусаш. Цу гIулакха дукха уйла йир производства начальникаша, инженерно - технически болхлоша. ЗИЛ-130 яхача автобусех пайда эцар бахьан долаш автобусаш йохар 10 процент кIезигденнад.

Къаьстта чIоагIа йоккхо ю автобоахаме укх тIеххьарча хана керда техника производствана юкъейихьара деша, халача балхашта механизаци яра. 60 автобуса лаьрхIа паропологрева керда лини хьаяр бахьан долаш дукхьала дIадахача ах шера паччахьалкхенна баь пайда 9 эзар совгIа сом да. Укх шера автобоахаме болх беш я керда автомашинашта ремонт ю стенд, электрогайковерт, рессорайта рихтовка ю станок, машиний оатхалаш агрегатайн кхта М-196 яха керда машина. Цар хIинзалехьа паччахьалкхенна 2,7 эзар сом пайда баьб.

Кхы а дукха гIулакхаш даьд укказа из доархIаме документ арадаьннача тIехьагIа. Цига оттаяй 19710 киловатт-сахьат электроэнерги кхоеш йола 90 люминесценти светильник. Автобусаш балха арадара коэффициент планах 0,545 хила езача 0,22-нега кхоачашъена даккхьий. Цо предприятена 14 эзар сом пайда баьб. Бахьан доацаш прогулаш яр, балха тIехьабисар санна дола гIулакхаш цIенъях дIахьахад. Уж а кхы а мероприятеш чакхьяхарах укх шера паччахьалкхенна баь пайда 68,9 эзар сом да.

Предприяте болхлой бытовни хьалаш тоадара чIоагIа йоккхо ю укказа. Капитальни ремонт баь тоаьй душевойни бытовни помещенеш, спецбаркъаш дутта помещени кийчъяьй.

Предприяте экономика чIоагIъяра даь балхаш дукха да. Цхьабакъда, цох кхоачамбаь Iе дагабац пассажирски автобоахама болхлой. Укх бетта кондуктораш боацаш болх бе йолалургья № 7,2«а» йолча маршрутех лела автобусаш, хIаьта хьахулча бетта — 15-ча маршрутех лела автобусаш. Ер шу чакхдалалехьа кондуктораш боацаш болх бе йолалургья № 27, № 5 йолча маршрутех лела автобусаш а. Цо 10 эзар сом гаргга пайда бергба.

Дукха ца тоам цоашта тIамаш ... йолаш автобусаш лелаергья Грозный—Шалы маршрутах. ТIаккха автомашинаш бу пайда 10 процент лаккхургба. Шу чакхдалалехьа 42,5 эзар сом пайда бергба цо паччахьалкхена.

Лакха белгалъяьха мероприятеш чакхйоахача хьинаре дакъа лаьцад дукхача бригадаша, шофераша. Укх денощка хьалхара моттигаш а хьоржеш ахчан премеш елар ях. Лепова. Ткачева, Вазарханова кулгалдеча ремонтнии бригадашта. ХIара сменая нормаш 110—115 процент кхоачашью ремонтникаша Хадисов Ламас, Исмаилов Керима, шофера Тонгиреев Маулада, кхыбараша.

Б. КОСТОЕВ.

Сурта тIа: автобуса ремонт еш ва слесарь Л. Хаинсов.

Я. ПЛИЕВА сурт.

ФОРДА ЧУРА ЖЕНЬШЕНЬ

Тамашийна хIамаш йоахкаш я форда чурча зIийний Iов. Iилмахоша йоах, шийо йоахкача зарбаи хIамашке диллача из хийша «махара овлаш» — женьшенеца къуьсалургдолаш я. Iова хIара грамаца 35 миллиграммага кхачаш тьоаналу 20 миллиграмм белок, Iалаьмате дукха микроэлементаш йоахк.

Форда чура зIийнаш дIатIахьежача лаьттарача шоай цIераьхошта чIоагIа яра я. Цар а иштта яра, масса оагIорахьа дIадагIаш кIарнзелаш да, иштта серпIехьаржа бос ба. КIарцхала дIоха долча, букъа тIаир йоацача сидоахкача хIамаех лоархI уж биологаша. «Форда женьшень» «болаш моттиг» яц Дальни Востока промышлени масштабе из болхаш дола, Курильски гIайреашта гонахьара Кунашири Шикотани яха кийп мара.

«Родина» яхача артелерча чкъаьрий доахарша-колхозхоша 80—100 метр кIоаргача тIо болча бух тIа хулаш йола зIийнаш лунц чкъаьрий доахача сейнераш тIа оттаьяча, къаьстта шоай тайперча дорганша Къулбехьан-Курильски чкъаьрий комбинате форда зIийнашта чура Iов хьа а йоахаш, консервировани ю дунца. 50 грамм хулча бачачагаш чу елла Iов медицински учреждениешка Къулба-Малхбоален мехкашка экспортех дIаяхьайт.

АПН корреспондент.

ПОРАЕ УНАХЦІЕНО

КХАЧА КИЙЧБАРА ГИГИЕНА

Нахьа унахцІено кхачан дукхахдахи дикалахи меттал нийса кийчбарах я тийша я. Геттара боккхачу лоархІаме да продукташ дика хилари кхача кийчбеча хана гигиенически правилаш кхоачашдари. Дика а керла а йоацача продуктех е харцахьа кийчбича кхачо зе де а ченна-шорташта лазар хьоаде а тарлу.

Эггара хьалха цу тайпара лазараш кхет организм боккхагІберйчарел бочагІен лазара дукхальоттайдара низ кІезигагІен йолча бераша.

Продукташ талхара керттера бахьан да тайп-тайпара микроорганизмаш царна юкъе сихха ебар. Цу гІулакха аьттув боакха продукташ чам болаш, кІайха, тІаьда хиларо. Нагахь санна микробаш шура, дулх, чкъьара санна йолча продукташта юкъе хьахуле, къаьстта сиха еб уж кІайхача помещене хилча.

Продукташ талха йолалуча хила тІера бос телхе, хьаж йоагІеш, чам боацаш хул. Цхьабакъда, лазараш хьелу микробаш йоахача продуктех кийчбь кхача телха хилара белгалдоаш дІатІахьежача йоацаш хул.

Нагахь санна кхача дІеоттабь лоаттабечен кийчбечен хана йоагІаш йола гигиенически правилаш кхоачаш ца йой, цу тайпарча кхачах отравлени хила е дІа-юха дувла лазараш — дизентери, брюшной тиф, кхьдараш хьовле тарлу. ДІа-юха дувла лазар хьедала тарлу памогаш хиначача е бациллаш йоахкача сагагара, цуй багахи мерехи арахьача пихлашка, чишага гІолла. ПхьегІех, кхачах кулгаш детташ болча цу тайпарча нахо микробаш кхечанна юкъе а лхийта из бизчарна лазар хьоаде тарлу.

Дулх мара кхоначаргара да я пайден, ветеринарно - санитарни тІахьожам латтача тикашкарен коллбоачи рынкашкарен ийде деза.

Рынкен хьаотташ йоахача тяке тІарен ийца шура кІежьянкхийтачул тІехьагІа мара мала мегаргьац. ХІана аьлча лакхоча температура мара микробаш йоаргьац.

Микробаш дІа-юха кхахьа тарлу мозаша, оангІолгаш, дехкаша. Из ца хилийтара цІеношкен кухнен къаьстта дика цІено лоаттае еза. Яшкашка, гарчеш тІа, истолаш тІа юкъаш кхачах юхейиса хІамаши ядийта мегаргьац. ТІера нохІар дІакъувлаш йолча ведара чу лоаттае еза нувхаш, кхачах юхейиса хІамаш. Кхачан продукташ, кийчбь баьнна кхача, дІакъувлача пхьегІашкен ишкапачул хилийта.

Зуламе микробаш мича гІолла кхачах кхет хоьш хилча ченна-шорганта лазар да хьийта йиш я. Цу гІулакха цІено лелае еза кухна дІаоттабь лоаттабечен кийчбечен хана.

Кхача кийчбеча хана тІашаха кор, тІоп цІена а хІаьта кулгаш дила а хила деза. Къаьстта уйла тІаьдийта еза дулхи чкъьарийн юкъе дола кхача кийчбара. Дика дилли кхетдаьхи хила деза дулхи чкъьарий. Цо боккьоцна йоаль дІайоахартьа байдача дулхашен чкъьарацен даим хулаш йола микробаш. Микробаш ебара къаьстта аьттув болаш я бейдача дулхен чкъьарийн ферш. Из кийтъена хана къаьстта а цІена дала зеза дулх, хьиметтел дІатІахьежача цІена хеташ йолча мисорубкаьа а кІежьиькита хий тІадахийта деза. Фаршо цунах я хІамаши дукха лоаттае мегаргьац.

ЦІено хиланза аргьап къаьстта а салаташ, винегреташ, кхымраш санна дола даар кийчдеча хана. Кийхка баьнадараш, дулх, кхьйола продукташ дукхьал цу гІулакха лаьрхІача къаьсттача шига тІа атта еза, цІенача урсаца. Цхьаккха дийча а атта мегаргьац уж цул хьалхатІа дулхи чкъьарийн аьта хиннача нига гІа, хІана аьлча, кхийхача продуктех тайп-тайпара микробаш хьакхета тІаккха цар ченна-шоргашта лазараш хьоаде тарлу.

Керда боьцаш, соц, бьовдакарий дика боккьоца дила.

А. КАЛАШНИКОВ,
Горсанпросвещение санитарни просвещение кабинета заведуюш.

Доазол дехьара

ГАРГГАРЧА МАЛХБОАЛЕ ТІОМ СОЦАБАРГА

КАИР, 20 август. (ТАСС). «Иджипшн газетта» араьнккхай США-ра ОАР хьацаш дувлача миссена керте латтача А. Горбала селхан Вашингтоне нь заявлени. А. Горбала белгалдаьккхад гІом соцабарах йола соглашени ОАР лоархІаш хиннага а, лоархІаргйолга а, из соглашени йохара гІаерзаь Израила еча маневрашка ОАР чІоагІа хьожилга.

Гаргарча Малхбоалерча проблема хьакьехьа конструктивни гІулакх ледаду ОАР-а, цІаьи бехкбе дола хІама ледайде дагІ а яц.

НЬЮ-ЙОРК, 20 август. (ТАСС). США пачхахьалкхен департамент аьнкало селхан аьнна ханна тІом соцабарах йола соглашени чІоагІъеча хана Суэцки канала зонана «лаьтта - сигале» кхача классе ракеташ дІахьалташка доазонна дІатІаьза хилара «кхьадола тешалла» да.

Цхьабакъда, пачхахьалкхен департамента аьнкало яхачох «цунах йола американски данниш доадам бен яц».

АММАН, 20 август. (ТАСС). Иордане кхыча мехкашарча гІулакхий министра Антон Атталла Израила правительство бехке йир Гаргарча Малхбоалера кризис къоастаяра йолча ООН Генеральни секретара Гаргарча Малхбоалерча лаьрхІа волча векала Г. Ярринга миссе болх дІаболабелга функцагІа лаь юкъоза гІерташ хилара. Аталла аьлар Гаргарча Малхбоале машар оттбара переговорий хьалхара этап Г. Ярринга хьалхленна косолий мугІарерча наха яр лезар ОАР-ера Иорданера правительствашта.

«Кхыча мехкашарча гІулакхий министраш тІа хила ца безаш йола шахьанцара проблемаш къоастае гІерт тхо, хІаьта цул тІаьхьатІа боккьоца дола дешаш дІадалергда оаха» — аьлар Иордане кхыча мехкашарча гІулакхий министра.

ВАШИНГТОНА АКЦИ

Пентагона зуламане акци Атлантика хицка чаккхьаьар. Нах боабеш йола нервно-паралитически газ чуйола «бетонни кІингаш» Багамски гІайрешта 150 миль, Флорида йистерра 280 миль гаьна хи чу дахиттад. Иштта дола гІулакх дича тІехьагІа чІоагІа кхераме хІама хургда пох дукхача мехкий Іилмахоие, царна американски специалисташа а, яххашехьа. Дукха хи хьалха дена хиланлар «Погона» яхар санна йола иштта чІоагІа общественность кьоачаи чІоагІа нах дукхьа болаш йола операци.

40 совгІа болча мехкарча 300 эзар Іилмахоцун аІаргІа Даргдуйен Федерацин США правительстваргара хьайхадар дийнача организацийте тІехьагІа потенциальни кхерам бола гІулакхаш ца деш лутаьта. Шийна хоашешхьа а дунен океан бІехбе йиш йоацилга, иштача гІулакхах тІехьагІа унзара кхерам хургболга дийцадар дукхача мехкашарча Іилмахоша. Авторитетни болча Іилмахоша хьалхалха хьехайталар шоаш хи чу тудахийтача моттиге вилар даьнче гланах зулам даргдовцаш хІама дулургдац «бетонни кІингашта», форда хин воздействих геттара чехха йохаргьа иштта йола контейнераш, аьнна. Цар иштта аьнадар уж контейнераш хи чу йохийташ йола зона Флорида яхача вхІейренгарг хий Гльфстрима форда йистошка кхочадана дІакхоачашдеш Гольфстрим эггара чІоагІагІа ина болаш океана чу лела моттиг я. Доккъаш доалла вецествш иштта кІйгача гІолла форда чу ухача лишта кхоачае тарлургда Антарктида йистошка, ХІиндийн Тайкачен океанашка.

Нах боабеш йола газаш хила кхийтарах юкъарча доашаш кхерам тІатоссаш долча мехкаша — Англе, Исланди а Бермудски Багамски гІейрей Іаьдалаша а цудухьа шоаш кхераш хилар хьахайтар. Хьалла карпаьхара гІулакх лаьрхІадар Пентагона акцах хІана Женеве йолча форда цхоах машаре нийда тІара комитета сессе а Каракасе йола шам лоаттабара проблемаш ницача дунен халкъашта инхерча симпозиуме а. Цунца дувзадения ше цІенхаштта уйла ер ца аьлар ООН Генеральни секретара У Тана а.

США Пентагонан правительствени воздействие е мегаргар милитаристаша дагалаьца из Іалатате зуламне гІулакх ца лилийта гІерташ ка ца яьинача моттигерча Іаьдала организша а, цхьацца йолча штатий губернатораштен гордий мэраштен, хІаьтта иштта боазаш болча американски общественни дентелашта а. «Нью-Йорк таймс» яхача газета Пентагона дахьча гІулакхех «ГІалата» операц я йоах. Из геттара ийераме «гІалата да, цунах адамашта цІенхаштта зулам дала тарлургда. Кхера кхьдола бахьанаш а да, «Нью-Йорк таймаса» яхачох, Пентагона арсеналашка лоаттаьш кхыча газий азараш тонкаш а я, «общественность тийша Іе йиш яц яІор соцаргхилерах».

Н. ОРЛОВ,
ТАСС обозреватель.

КЪАХЬЕГАМАИ КАПИТАЛИ

ЛОНДОН. Забастовкай соцаш йоацача талгІе эгаю Англе автомобильнии тракторнии промышленность. Вахара мах ца соцаш лаккхлуш хиларца дувзадения болхлоша дІадех алапи лакхделя.

Духхьал укх тІеххьарча ворхІ бетте, хоам бу кепайоазоно, забастовкаш хилар бахьан долаш Англе араяхача эрригача а автомобилех 40 процент кхоачаче «Бритиш лейланд» яхача эггара йоккхагІа йолча фирме продукци 15 процент совгІа кІезигагІа арадел.

Вашингтонерча автомобилашта эша запасной оаткалаш ера заводе къахьегама конфликт дІаюккха гІертара толам е баланзар. ВорхІлагІа хи да цу предприяте 1750 болхлочо забастовка лоаттаю.

РИМ. БархІлагІа бутт ба аладен лакхдарен балха кІира лоацдарен соглашени оттаяра тІехьа Итале частни пассажирски компаней 60000 болхлочох гІулакхерча саген чІоагІа хьовсам лоаттабу. ДІабахача ворхІ бетте транспортникаша 24 сахьата йола тхьаь цхьайтта стачка йир шоаш дІаделхараш хьалловацаш.

(ТАСС).

США-ра неграш хьар

НЬЮ-ЙОРК, 20 август. (ТАСС). Іаьржача американцашта Іаьдало кхьза Іезап деши гІелала кхьоаш хилар бахьан долаш США-ра неграш хьар дужаш дац. Городий Форт-Лодердейла, Помпановича, Дейне улицаш Хьайначе нахах хьелийза я. Цу городий негритянски гетташка бахача нага дІадех полице террор дІаяккхар, неграшта кІейбаранта нийсса боагІе хилар.

ЮПИ яхача агентства корреспондента бега хоамах, полицеша довдаккхарах 12 саг лаьцад, 4 сага човаш яьй.

Мехка эррига территори тІа америкнанк - сайгонски бІуно дикке колуш хІамаш отт кхувбельон-вьетнамски патриоташа.

Дукха за йовццаш къаьстта нира тІемаш лаьттар Тхьаттхаен яхача провенце. 935 лакхален районе цу провенце 23 дийнахь лаьттача тІом тІа вийнен хоавнаш вьи 700 саг тІеравалар интервентанта.

Патриоташа чу а яйтай, лаьттал тІа хІалак а яьй 97 самолета вертолети.

СУРТА ТІА: Тхьаттхаен провенци НФСО бІухой собрани.

ВИА—ТАСС сурт.

ДА ВОАЦА АВТОСТАЦИ

Назранерча автостанцех нака хьаьнь жалобаш хьагулийна йоккха хиларах пхьа папка хьалъюваргъар.

«Сердало» газете редакце цигара автосанитари къьалаш дувцаш деначча письмаех цаІ март бетте Назрана райисполкоме дахьийтар, цу тІа дувца кхоачамбоацараш дІадахийта аьнна. Письмо авторо А. Дзаурова белгалдоахар автостанцера сак узел саг дІачувала йиш йоацаш бІехе хилар, кхы дола санктарни нормаш телкеш дола кхоачамбоацараш.

Шин бутт баьлча редакцига укх тайпара хоам бир райисполкома председатела нов. Арапиева: «Назрана АТП директора нов. Амерханова деккар тІадилла жалоба тІа дувца кхоачамбоацараш лоаппача хана дІалаха а, цул тІехьагІа редакцега хоам бе а аьнна».

Из кхьаьт новкъоста Арапиева малагІча гІулакха кхдаьд кхетаде хала дац. Цо лирхІар дар редакце шийга хьалъяхьийтача критически заметкана моллагІча тайпара деша я жоп а денна газета ялар теркал дац аргдоцце хеп оттаьр. Кеп оттае воларах гІулакх къастаи. Из цхьккхад цу заметка тІа дийцачох я.

Лоапцача хана кхоачаше шийта аьна дале а нов. Амерханова шийй тайпара кхетадаьд из гІулакх. Цо вІалла сих вала везаш лаьрхІа дац из гІулакх. Цудухьа тахановна редакцега хоам хинна бац ГІазранера цу жалоба хьакъехьа. Вакъдар аьлча, кхы хоам бе безаш цу хинарчул эрга дахьна хІама а дац автостанце. Шо хиначул а бІехагІа а хІана санузел, нах чуІеш йола вал, кхы йола моттигаш. ДІа мелхьежача Іохкийса хьахаташ, гІалена юхкаш, генарка чІорац укк. Уж Іочуккувса цхьаькка уриа яц вала чу а, арахьа я. Укх шера цІеньаьй аргдолаш яц автостаци соцахьара моттигаш а. Здани наІарга, дукхагІа нах лелача бІехача хих хьахиййа Іам латт.

Да воаца моттиг тІехь-тІехьа йирча йовлаш хул. Иштта йирча йовлаш латт из моттиг а. Автостанцена дІа тІехьашка ваьнча, аьтта оагІорахьа наьха йистте боккха нувхий гув латт. ТІехь-тІехьа боккхагІа хул из, хІана аьлча наггахьа вала чура хьагуляю нувхаш чу товса ящик яц. Иштта наьха унахцІенона кхераме хьал пига латте а, цига тІахьожаш лоаттабе безе АТП директор нов. Амерханов сагота вац цу гІулакхашта. Ше де аьнар цо доь хьожаш нов. Арапиев а вац.

Х. САНТОВ.

САРАТОВСКИ ОБЛАСТЬ. Энгельсовски химически волокно беча комбинате ацетонови производства боамби цІенбеча цехе боамбе целлюлоза арахеца йоллаьй. Керда продукци — тІеддика пластмасс хьаьра зиа бедал.

СУРТА ТІА: аппаратчица Татьяна Антонова боамбе целлюлоза хьегойташ.

ИШТТА ХИ ЛА ВЕЗА...

Сунженски района юрташта юкъе района центра гаьна ухкачарех цаІ я Первомайка, цхьабакъда цигарча центральни кхачан товарий тика чу дІачуваьннача сага ше йоаккхача городе гастронома чу ваьнча санна хеталу.

Сайрди, цІена витринаш. Наьха дикагІа бІаргхетаргболча тайпара латта тайп-тайпара продукташ. ЦІена, кІай халаташ дувхаш бизаме, белабенна наха гІулакхаш деш латта продавецаш. Из сурт дукхал отт цу тика чу дІачуваьннача сага. Массехк мехкет мара цига ца йоаккхе я, дог гІоздоал цу тика чу ваьхача сага.

«Даш» яха дош хьахаьаш продавецашняц. Цо къаьгта хьахьокх наха эшаш йола продукташ тика чу массаза а йолац хилар.

Цу тика заведующе Евлоев Махьмуда къахьегама никъ дІаболабеннаь иттаха шу хьалха. Бухгалтерий курсаш яьхачул тІехьагІа, шийй профессех балха вахар Махьмуд. ЦхьабеІкъда, масса балхашта юкъе эггара дукхагІа наьха хьашташ кхоачашде йиш йолаш хиларах, продавеца балха безам тІабахар цун. Дукха за ялаьлха бухгалтера балхара хьа а наьлча тика чу балха вахар Махьмуд. Из оаьца а волаш, цу хана цу тика чу балха хьожабир Албакова Зазиа Картоева Лиза. Барт, уйлаш цеІаш йолаш бола дІаболабир Махьмуда керте латтача кагиркой бригада.

Цхьарчоа-м Московски ГУМ таренкаяз царна шоай тиках, хІана аьлча цу балха опыт болаш цхьаккха саг вацар царех. Хьалхарча деношка дукха нийслора холоваш. Вакъда, боаь дукха безарах шоай низ ца кхобеш вахьа хьашташ кхоачаше гІертар уж. Цудухьа тІоль - тІехьа балха говзал йикхлора цар. Цунга хьежжа наьха безам тІабола царна. ХІанза района коллективаш юкъе хикагІарех лоархІаш ва Махьмуд.

Шоай балхаца кертера дар наха эша товараш масса хена тика чу хилийтари, уж цирга дІакхачийтар лоархІ Махьмуда. ХІаьта уж деккараш кхоачашдара шоай низ кхо ца беш къахьег цар. Района гаьна яле а, наха эша продукташ цІаккха а ца хадийташ лоаттаю тика чу. ХІаьта уж товараш яйдаркой раьза хургболча тайпара парге дІакхочийт.

ДІадахача шераьшка санна, моллагІа тика цу хьанийсьенна хІама йийша дІахен яйдаркой хІама. Наха тайп-тайпара, дика продуктай чаь. Тика чу долаш дола товараш дІадохкарахь, доаппр яц аладохк валац хІамза тика болхло. Из дош дика хетадеш ва Махьмуд. Дукхах тайп-тайпара оамалаш йолаше нах ух цу тика чу. Юкьера дІаліерхІача дийнахь вхи бІаь гаргга саг воагІа цига. Оамалаш тайп-тайпара я нахьа, хІаьта цхьа бараш сиха хул, вожаш балхара боагІаш кІохдбелий хул. Доаккхо хьавар, ходел долаш хила веза уж кха раьзе хургболча тайпара цар хьашташ кхоачашду саг. Бакъда цхьаккха саг гІулакх ца кулаш дІаводац цу тика чура. Нагахьа очеред хилац цу тика чу. Продавецай кулгаш сиха, бІубенна болх бу. Шаккха а упаковала ише кхьат доалаш хилац. Цхьабараш дош доаппр хета из гІулакх а дика вІаштІехьа дахьккхаь цар. Тика чу дола товараш наха гургдолча лоаттаду. Товарий дикал дІайовзийт яйдархошта. Воккхача сагаца, кхалсагаца, жІачча сагаца, берана — массанена эзделца, белавенна ва Махьмуд, кхьатарна цар хьашташ дезаз кхоачаш а ду.

Юдархоша Махьмудан цун гІончаштен кхаь дукха баркалаш да цу тика жалобаш предложенейи книжка тІа, хІаьта жалоба цхьаккха а яц. Цул совгІа, Евлоев Махьмуда сурт Сунженски района сийлен Доска тІа доала пхьахь шу даьннад. Цхьа бутт хьа цу дІалахалаш Махьмуд кертте латтача боагІда товарооборота план кхоачаш ца еш. Къаьстта дика лел болх укх шера. ВорхІ бетта планах 143 эзара сома маьхьа товар дохка дезача 149.800 сома маьхьа товараш а дехка, план 104.7 процентага кхоачашьяь. ХІаьта пятилетка план 7-ча ноябре кхоачашъе дош а деннад цар. Къаьстта укх юбилейни шера Махьмуда дега боккха тоам хулаш ше хІана хилар. Ленина юбилейна лакхача толамашца пахьавара «За доблестный труд» яха медаль а елар кунна. Укх совгІа шийна специальностах торговии институте хьалхарча курсе заочно деша дІа а нийцав из.

Иштта нийсача наькъа тІа гІа боахаш хьабовгІа кагиркой.

Т. ХАШАГУЛЬГОВ.

СТУДЕНТИЙ НОВКЪОСТАЛ

Укх шера шин гІишлошьярий студенчески отряд вІашагІеладар Нохч-ГІалгІай пачхахьалкхен педагогически институте.

Царех цаІ я хІанз Кокчетавски областа юрташка гІишлош еш. Укх тІеххьарча 1,5 бетта «Жаркульский» совхоза машинно-тракторни мастерской хьалъеш цар баь болх 50 эзар сома маьха ба.

Мастерской эксплуатаце укх шера дІаяла йиш хилийтар цу объекте студенташа сихха штукатурии, йийнаш тохаръ, оборудованеи механизмаштен кІал лард йоллаш даьча балхаца.

Областной отряда командирашен комиссарашен ше кьамаь деш, участка начальника Г. Новоченкос аьлар: «Хьалхарча деношка деза тІагІертта гІишлошьерий говзал Іомве болабелар студенташ.

ХІаьта хІанз штукатурий, плотникий, каменщикий бригадаш я тха отряде». Дукха ха яр Чистопольски совхоза отделене 400 бежан чудоала короаник хьалье а йолаь. Йисте ца йоалаш латта Из коровник хьа а вь дІаяла лаьрхІер Грознерча студенташа. ХІанз цу объекте болх беш я С. Григорьева кулгалду бригада. Цун деккар да 40 эзар соме маьха гІишлош монтажин балдаш дар. Иштта къахьега йоалелар «Жаркульский» совхоза отделенера КІина склада отделочни балхаш деш йола Додов Іисас кулгалду бригада а. КІал асфальт йилла тхоананаш техка пар де лаьрхІа балхаш 43 эзар сома да. Цунах четта 30 эзар сома маьха балхаш ше лаьрхІад студенташа цу совхоза телятник хьалъеча а. Иштта, цу совхозе студентий отрядо пленал совгІа овчарни хьалъе я лаьрхІад. Хьинаре къахьегаш санна дика салаІа а хов студенташта.

Мукъа ха репетици еш, агитколлективага ладувгІаш, футболагІа ловзаш кинофильмашка хьежаш дІахьо цар. Хьалхарча деношка дена къаьстта доттагІал чІоагІденнад школьникаштен студенташтен юкъе. Шоашта сакъердам хиларал совгІа дукха кердадар тІа безам ба берий. ХІаьта цар мел оттадьча хеттара жоп дала, хьехам бала къахьегам бейийта гІерт студенташ.

ТІехьа дикан бераш а деча гІулакха. Цар новкъостал ду поварашта, кох цІенде кхьдола балхаш де. Каст-каста арадуха отряде «Понса» яха пенгазета. Цу тІа белгалбоах дикагІа болх берак кхоачамбоацараш, кхьдараш. Махулла шоай низ, хьинар кхо ца деш. Чистопольски района юрта боахама экономика айира къахьегаш ба Грознера студенташ.

С. ЭДИСУЛТАНОВ,
гІишлошьерий областной студенческих отряда командир.

КПСС XXIV съезда сийна вахте латтача Грозненски хладокомбината коллективо лакха къахьегама толамаш доах. Цунна дола терма да ворхІ бетта планал сов тІа 78 тонн мороженни 248 центнер чкъьарийн по арахенар. Дикна тІеххоачашлаь по юбилейни цу йолалуш тІайна хинна социалистически декхараш а. Ваьча юбилей сийна вьражача аьпе къаьстта белгалъйлар чкъьарий кийчдеча цеха коллектив. Цо 22 апреле дукхьал кхоьча белдаа иотах болх я беш 12 эзар сома маьха продукци арахийдар. Темпаш лох ца йолийташ къахьег цу барт болча коллектива хІанз а.

Къахьегама овсарле лаккьярен экономе режим чІоагІьярен гІулакх маьнига хьалхарча плане уттаду оаха. ХІаьта цу дакъе аьттув боал. Из хьаьокх укх

КЕРДАДАРАШ ЮКЪЕКХУВЛ

масало. Оборудованета болх баьтача экономе режим товар бахьан долаш еррига хладокомбинате ах шера 100 эзар киловатт-сахьат электрически энерги 90 тонн ус. доахе лаьтори кхоа хІалатІехьдаьннад.

Мукь тІаботтарен тІера Іобаккхарен балхашта механизаци яра даькъе дукха мероприятеш наккхьаькхай комбинате. Цудухьа цІенденна дІадаьнаддене а теттара кІезиг деннад кулгаша ду балхаш. В. И. Ленина бІаь шу дизара сийна халача балхий процессашта механизаци яра кхайкаьача конкурсе дакъа лаьцар тха хладокомбинато. Конкурс чаккхьъяьнача тІехьагІа аьча итогех Росичсорыбторга республикански конторе шоллагІа преми елар тхоьа.

Из лоархІаме мероприяти дІайолаьчул тІехьагІа дикка тоабелар рационализаторий болх а. Цун масал ер да. Нагахь санна соахк 42 рационализаторски предложени мара хьачуенналецо, юбилейни шера хьалхарча укх бетта кийч а я 69 рационализаторски предложени еннай. Цар бергбола пайда 4.6 эзар сом за. Царех 53 предложени хІаьлехьа балха юкьейнаьй. Цо хьаьокх рационализатораш творчески къахьега баьннаьта. ДикагІа боли рационализатораш лоархІаш ба новкъостий Н. М. Мамаев, Л. А. Валхановская, А. С. Месечко, Л. А. Ятовский, Б. П. Мелехов. Дикка творчески балха опыт йолча цар массанен дукхагІа, дикагІа предложенеш тел.

Даим шераьш йоагІа комбината технически базы. Керда оборудовани уттаю, болх беш йолча цехашта реконструкци еш латт. Цу гІулакхо арахеца продукци дукхагІен дикагІен хулийтаргьа, балха хьал тоалергда, дикка лаккхургья къахьегама овсарле.

Ах шера хьа а нийца 10 керда оборудовани оттаьй комбинате. ХІаьта пятилетка йоалелча дена аІашагІ а ехІа болх бе йолаийтай 100 керда технологически оборудовани. Керда техника балха юкъейоалаяра йоккхийн лоархІамен мероприятеш отта а а чакхъяхарах массехказа преми еннай комбината коллективана. Царех цаІ я дукха мороженеш арахеца поточни линии кийчъяр. Из бахьан долаш массехказа лаккхьеннай цу участка къахьегама овсарле.

Парте XXIV съезда сийна эггара хьалха яхь дІайолаьча массаннна болем хьал а лоацаш съезда накъайоагІаш доккхагІа дола социалистически декхараш тІайнад хладокомбината болхлоша. Шу доалуш оптови товарооборота шера план 25 декабре кхоачашъе, декна дош дер. ХІанз съезда накъайоагІаш ший торона техначул тІехьагІа ца план 23 декабре кхоачаш а еш бахача нахера планах совгІа 200 эзар сома маьха товар дохка лаьрхІад коллективо. Кхы а лакхагІа хьожжамаш даха лерІ барт болча коллективо залови продукци арахечача. Шера залави 20 декабре кхоачашъе, аьнна, ше декна дош яьа а доаккхаш доккхагІа дола керда декхар тІайнад ю — валови продукци арахецара шера план 5 декабре кхоачашъе. Иштта накопление план а 15 декабре хоачашъе лерІ.

Шоашта карагІдаьначох кхоачамбац комбината болхлоша. ТІайна декхараш толаме кхоачашде а кхы а лакхагІа толамаш дала а дага ба уж. Из хьаьокх шига чІоагІлуш йоагІача социалистически яхь. Цу лерригача дикача гІулакхашта юстара латтац партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш. Масса оагІорахьара цар деш дола новкъостал мах бь варгвоацаш да.

А. КЛЮЕВ,
Грозненски хладокомбината керттера инженер.

№ 16 ЙОЛА «АГИТАТОРА БЛОКНОТ»

Кепатеха араьнккхай парте Нохч-ГІалгІай обкома пропаганди агитаци отдела «Агитатора блокнота» илхайттлагІа номер.

«КПСС XXIV-ча съезда хаха доагІеча тайпара накъагІоргда вай» яхача рубрикара кІал кепатехай «Парте съезда — хьинаре статья».

Дунен революционни процессе къахьегам» яха редакционни халкъашта юкъерча событей лела Советски Союза лоархІама, дунен ма по еча влиние хьакъехьа ер беседашта лаьрхІа араьнккхай «Интернационализма ленински байракха кІал» яха Ф. Иванова статья.

«ЛадувгІараиnг дІадовзийта» яхача рубрикана кІал кепатехай юстице воккхагІволча советника Ю. Кригера язъяь, къахьегама лаьккхьхьарча ССР Союзен союзни республикай законодательства Лардий керттера положенеш хьаеллаш йола «Къахьегамах дола керда закон» яха статья.

«Деза денош» яхача рубрикана кІал кепатехай «Мехкдаьттам газовни промышленноста болхлой Еррига союзни ди» яха КПСС Грозненски горкома хьалхарча секретара С. Синельникова статья. «Ленински къахьегама вахта дІахо тьоп на» — цу рубрикана кІал кепатехай «Парте съезда сийна» яха К. Соколова заметка.

Вьетнама Демократически Республика 25 шу дезара четаьн я номер тІа кепатеха «Къахьегаш кьонгаи лоаттабеши даькха 25 шу» яха Н. Солнцева статья.

Номер тІа иштта кепатехай КПСС XXIV-ча съезда накъдолаш могадеш долча лозунгий тексташ а.

Е. ГИРИНА.

ШОАТТ ДЕН ОАГIУВ

ТУРКМЕНСКИ ССР. Советски Союза масса миIнигерен социалистически мехкашнарен къахьегамхой ух жоморашта йолча Байрам-Алийски санаторе дарба дайта. Уьх шера цIи йозача климатически здравнице дарбан курс чакхйоашхьоргья 3,5 эзар саго.

СУРТА ТIА: санаторе цхьа мин...

К. Назаров сурт.

КАГИЙЧАР ТЕАТР

Итт шу совгIа ха я Карл Гамбаевич Аббасова халкъа драматически театран В. И. Ленина цIерагIча культура Дворецa къонача зрителa театран кулгалду. Тахан из юх цунгара къонача зрителa театрах дувцар.

— 1961 шера дар из, — боах Карл Гамбаевича. — Цхьа халкъа драматически театре репетици йолаш тхо долча а баьдки шоаш репетицега хьожийтыла дийхар кIаьнкашеи ЙиIигашеи. «Гордячка» яхача пьеса репетици еш дар тхо цу сарахь Маггине а чIоагIа хьинар яIлеиа болх бора, кастта премьера оттай лоркIар оаха... Цхьанне гаьй, массане а хьлар: шуи театро бола бе бозам ба тха. Кхоххаенначa кагийна наьха юкъмарашка хьежача, туш дар, уж юхабаргбоацаш хилар...

ШоллагIча дийнахь шоллагIа вIашагIкхийтар тхо. ЙиIигашеи кIаьнкашеи стихаш, басенеш ешар, лоацига сценаш ловзийра. Дукха ха ховш цу дешех лаьца локкха къамал хилар В. И. Ленина цIерагIча культура ЦIен художественни совета заседане. Массане а уйла цхьан деша тIа сецар. Къонача зрителa театр хьаделлара мел эша хьадаш долаш из Дворецe. Чуйбина билхаш дIаволахир берий хьона коллектив, вIашагIтохара. Цунна юкъе дакъа лаца ловраш дукха хилар — 200 гаргга сиг. Царех толашагIбараш хьахоржар. 60 сиг вар уж. Йоккха опыт йола Дворецa халкъа драматически театр къонача зрителa театра боаъоаш дола шеф а хинна дIаьттар. ЭггагIа хьалхара премьера кийчъеш дукха къахьийгар кердача театро. «ЙиIигаш—кIаьнкаш» яха Малыгина пьеса оттайир цар. Къона актераш дика лоархIабир шоашта хьалхашка лаьттача дехкарех. Юкъьаиарча экзаменех чакхбалар. ДIахо болх бара пикъ хьабийллар къонача зрителa театро. Режисер волча сова а хиндадир цунах дикахетар.

Шоаш болх беча пхи шера маьгIа спектаклаш оттаьй, малегIа дешара-кхетама болх бу тхьовнашца, аьнна, шийга даьча хаттара жоп луш, Карл Гамбаевича дIахо дувц:

— Цу шерашка лингара-дехига творчески детIаухаш хьадоаьгIа къонача зрителa театр. Театральни сезонагIа дуккача актех лаьттача шинидзи цхьан актах латтача йиьнеча кIевнагIа йолаш махсаш уттаю. Театро шийн спектаклаш эггара дIамагIа бирашта уттавео, берий бешамашкарчарна а тIехьа. Цудуьхьа эггара хагегIа болча зрителашта, доккхагIдолча берашта а лаьрхIа хул тха спектаклаш массаза а. Эггара дIамагIчарна хийчъай оаха спектаклаш: «Iан замалахьарча хьуи фаьлга», «Бетта тIара эзха», «Тоха, фаьи!», «Iан бийсан фаьлга» В. И. Ленин ваь 100 шу дузаш «Ильича лампочка» яха Михалкова пьесах геттара дика спектакль оттайир.

ДоккхагIдолча берашта лаьрхIа оттайир тюзовцаша «Том—доккха дог» яха Шатровек Богомазовес пьесах спектакль.

«Заводской кагий нахи», «КIалбиса доттагIийи» кхараш саяна йолча йоккхийча спектаклаш а лоархIабир тюзовцаш.

Тха театра артистий эггара чIоагIагIа дог гIаддаьккха дар Ленински юбилей сийна хиннача театральни коллективай республикански хьажаре тха театре «Операшь» «Воккха Захар» яхача В. Любимова пьесах спектаклъ оттадрах 1-ча степеца диплом еннача ди.

Театре дакъа лоацараш дукагIбараш школашкара дешархой ба. КIирана дийнахь школера занятеш чакхъаьнначул тIехьагIа хул театре репетицеш. Театра режиссера Карл Гамбаевича дагиы болх бу къонача актеранна царна актерски говзал, грим, хьамьла техника Iомаеш, уж сцена тIа лела боахаш. Профессиональни актерий спектаклашка каст-каста хул кружковцаш, мулаяшка ух. Цо йоккха новкъостал ду тха балха, хIана аьлча цо дикача оцIорахьара воздействи ю сага самалаш тоаьра а хозача хIамашцара бозам совбаккхара а.

Тха чIоагIа йоахке ю В. И. Ленина цIерагIча культура Дворецa правлено. Творчески балха аьттуя хилийтара мел эша хьалаш кийчду цо тхона.

Къонача зрителa театро цкъа санна, дукхаза а выступленеш яьй вежарашка йолча республикашка—ХIирашкахьа, Дагестане телевидене гIолла, шоаш шефство лелеча Урус-Мартана районе, геройерча хьача майдашка.

Къонача зрителa театра артисташ болча хьоашалгIа боагIа Лермонтова цIерагIча театра художестворий режиссерацо. Цар а нигтта дешара планага хьежжа занятеш ю кружковцашца. ТЮЗ-а эггара хьинарегIа дакъа лоацарий цIераш яха аьнна из хаьттача, Карл Гамбаевича уйла еш латташ цхьа ха а яьнкха дийцар:

— Уж берригаш башха-дика кагий нахи мехкарийи ба, са къона артисташ, цхьаттара хоастабе боагIаш ба уж берригаш. Массане а чIоагIа къахьег спектакль кийчъеш. Тха кружковцаша декарацеш шоаш дIауттаю, шоашта костюмаш шоаш кийчъю, грим ю. Коллективацца уйла дег чу хилаца—яд де берригача тюзовцех долла керттера дика гIулакх! Цхьабакъда, эггара хьинарегIа дакъа лоацарий цIераш йоахарга аз: Заурбекова Леля, Шахрай Шура, Тарасова Таня, Ельников Виталий, Винник Евгений, дукха кхыбараш.

1970—71 шерий театральни сезонагIа къонача зрителa театро кийчъергья пьесаш: Устинова «ПаргIата сигале», Кузнецова—«Дохадаь книга».

ЧIоагIа дог тийша хила мегаргва В. И. Ленина цIерагIча культура Дворецa тюзовцаш кердача спектаклех сийленна лоархIабергхилараx, уж маьрра сцена тIа яхьаргхиларах. Карл Гамбаевич Аббасов керте латтача барт тайначен цхьоагIо йолчен коллективо цIенхаштташ тIагIерттан хьахьег, коллектива юкъе шоай говзал лакхъеш къона зрителъ кхетара новкъостал деш а.

С. ПЯТАШ,
Нохч-ГIалгIай облсофпрофа художественни самодеятельноста ЦIен директор.

КХАШКА КЪАХЬЕГАЧАРНА

Саддаккха балхаш. Кулг вIалла ца дуллаш болх бу юрта беахама къахьегамхоша кхашке, бешамашка, фермашка.

Ди деркъийга кхаьче дIоахленнача хана кхи тIарча стаце салаIа, хIама хаа тIаьбоагIа болхлой. Царга хьежаш укказа я Шаьла района культура ЦIен агитбригада. Цунна кулгалдеш ва Республикански культпросветучилище йисте яьккха Ломалиев Шоип.

Кавказски ловзача халхараша хьаман забаре яллеша, къаьстта йоахий кхалнаха еча выступленеша чIоагIа сакъердийт колхозлошка.

Эггара хьалха укказа еш яц цу агитбригада выступленеш. Дукхазза бархал яоахь цун членашта «Джалка» совхоза шоллагIча отделене, Ленина цIерагIча колхозе, «Прогресс» яхача совхозе, кхычахьа.

Йоакха а тайп-тайпара я я агитбригада программа: халхараш, иллеш, частушкаш, болх ца бераш, мехка бахараш, лодыраш бегбоахаш а кхыйола а материалаш я.

Иштта да культура ЦIея болхлоша кхашкеи фермашкеи къахьегараштa деш дола культурни гIулакх.

ХIаьта культура ЦIагIа болх беш я струнни, вокальни, халхара коллективаш. Сайре тIехьа яхкхаша сацац культура ЦIагIа лелахача дахчан пандара оаз.

Ибрагимов директор волча Курчалойрча культура ЦIея агитбригада каст-каста йоала кхашка, фермашка къахьегача нахаге культурни салаIийта. Дукха вокчий къона кхаллах ба пуйна юкъе.

Иштта болх дика беш я Германчуверен Майртуперен агитационни коллективаш а.

Шаьла района клубашка ераьлхад «КПСС ЦК июльски Пленума решенеш» яха плакаташи стендаши, хан - заманаьа эргайоах гойтара агитаци, кхашкарча станашка арайоах «Къахьегама листокаш», «Молнеш».

Района культура отдела бокхха болх бу Сержень-Юрта, Кердача АтагIа, керда клубаш еш, Белгатой, Аллерой, Чир-Юрта клубашта ремонт еш боаккхача наха эша материалаш лоаттаеш.

Къахьегамхошка культурни салоIийташ, кхетам луш бокхха болх бу Шаьла района культпросветучреждениеша.

А. ПЯТАШ,
халкъа творчества республи-

КЪОНА ПАТРИОТАШ ХЬАЛКХЕБАР

Къона боллхой советски халкъа сийлахьча традицешта тешаме хургболаш хьалкхебелга тхоай керттера декхар а лерхIаш бокхе болх бу оаха дешархошта тIема - патриотически кхетам балара. ТIема - патриотически кхетам балара балха дIоагIа я хинна дIаттай «Патриот» яха клуб. Клуба девиз: «Цхьаккха а вицаьлийтавац, цхьаккха хIама дицдалийталац».

Клуба балха кулгалду дешархой а юкъе болаш йолча штабо «Патриот» яхача клуба сийлахьча председателалла хержав Советски Союза Турпал, танкист, хьалха «Красный молот» заводе болх беш хинна новкъост Ф. П. Калашников.

Заводской военкоматаца цхьаьна «Патриот» клуба членаша боккха болх баьб тIем тIа боаьбьа тIемахой—заводчанаш лохаш. Йоккха документальни материал гулъаьй; дешархоша бувзамаш тесс тIем тIа боабьарий гаргарча нахаца, тIема сийлен альбома юкъеккхуь гулъаь материал. Клуба вIашагIкхоллийтача конкурс хлийка кой боабьача турпалий сийна йогIача мемориала проект дикагIа оттаяра. Конкурсе хьачуденнача баьхах жюрe дикагIа лаьрхIай 26—27 группера дешархоша гипсолитах яьча обелиска макет (берригa а конкурсe хьачубеннар 20 болх бар).

Безам тIеозаш лоархIам беш чаккйоал училище традиционни а хинна дIайолаенна къопахчала, къахьегама сийлен урокаш. Уж еш ба Советски Союза Турпалаш ии. Ф. П. Калашников, Н. В. Рыхлин, К. Бубликов, Социалистически Къахьегама Турпалаш ии. А. С. Клепов, Н. Ведерников, тIема ветеранаш, къаьна коммунисташ.

Училище толаме чакхъяьлар Лениниана—В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийна дешархошта оттаяа тематически цикл. Клайка цига боалабаьбар: къаьна коммунист, В. И. Ленин бIаргаьйна Х. З. Назиев, Заводской района «Знание» обществa член Т. И. Кирякина, персональни пенсионер Р. В. Касумов, кхыбараш.

«Даьцта кхарагIдийна денала гIулакхаш — къонечарна бола хьокхамI» — иштта цIи йолаш яр училищерча берригача кагирхоша дакъа а лоацаш хинна эстафета. Эстафета йолча хана чакхдаьккхар «революционни тIемии традицейи хIира».

Училища хьаший бар тIемахой, къаьна коммунисташ. Цар дешархошта чIоагIа безаме дийцар шоаш къона болча хана лелабаь тIема гIулакхаш, вай Советски пачхахьалкха хьа мишта хилар а чIоагI мишта елар а.

«Патриот» клубана къона цкъа санна дуккхаза а субботникаш, воскресникаш даьд училища комсомола комитета, учпрофкома, старостата. Цига даьккха ахча паргIато езача Вьетнама халкъа новкъостал дара фонде дIачутайннад.

ТIема - патриотически тема йолаш ба «Пропагандист» яхача лекторе кхаь отделенеа — художественни, лекторски, юнкоровски — болх а. Лекторе актива дакъа лоца тха училища дешархой художественни творчества выставкаш кийчъеча, шоай заметкашца патриотически кхетам балара опытах, редно чу гIолла, училищерча пенгазеташ тIа лекхоех балхах дуьи. Юбилейна хьалхарча 100 дийнахь Ленинниана чаккхйоахилга вIашагIехьдаьккхар училища партийни, комсомольски, профсоюзни организацеша. Цун денна а хинна дIаттадар «Ленин вахьа, Ленин дийна ва, Ленин вахаргва» яха В. Маяковски дешаш.

Масса тайпара я Ленинниане тематика — «Сийтах ала бергба», «Йолаш я цу тайпара парти», «Вояй, керда дуне хьаллергда вай», «Ленинер партен гIулакха тешаме да вай», «Яхаш хотъюлаше а Ленина идеяш», кинолекторе болх буница, В. И. Ленина цIераца ювзаенна йолча исторически моттигашка гIолла кхьа почтахолашни дакъа лацараща, коммунистически къахьегама ударникаш, Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революцеи Сийлахь - боккхача Дай мехка тIемеи ветеранаша, Ленина орден лелашраца вIашагIбеттеъулга лерхIаш йола кхы тайпа, а. кх. дI.

Спорт дукхаза вай кагийна нахъ. Сакъердаме дIахьу цар шоай мукъа ха. Толаме лакхьй цар шоай говзал спортани секцешка: футбольни, волейбольни, шахматно-шашечни, стрелкови, туристически, легкоатлетически, кхыйрашка. Кхача училищашца лелаьяча дуккхаза котбийнно къона спортсменаш. 277 къоначча спортсмена тIема-техническа специальность Iомаяьй, ГЗР нормаш дIаеннай 180 дешархочо, хIаьта 497 сага толаме дIаенна спортсмений - разрядни нормаш. Шоай крас гIолла, вежарашка йолча Дагестане, Баксански чIожа, Сийлача Iаьнаш тIа, Пятигорске, Кисловодске, Баку, Нальчика экскурсешка, туристически походашка ухаш дукха пайдане хIамаш Iомаду хургболча боллоша.

Сий долча нахаца вIашагIбеттабьлар, революционни тIемеи сийлеи моттигашка ахари похоздаш ери, спартакиаде дакъа лацар — дешархошта тIема-патриотически кхетам балара пайдени хьаьшн йола форма.

Сийлахь - боккхача Дай-мехка тIема Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце событешца ювзаенна йолча «Патриот» клуба мероприятеша Даьхе дукха езаргйолаш, советски халкъа моастагIашца мишар хургболаш, Дай-мохк лорабе кийча хургболаш, шоай професси дукха езаргйолаш цунах доккхал лергхолаш хьахкабу хургбола боллой.

Педагогически коллективо боккха лоархIам бу шоай училища традицеш хьаярен царга гIолла дешархошта кхетам баларен. Училища а мехка а вахарерча лоархIамегIарча событешта хетаьча линейкашка, ерриг училища тул а иь дIаоттаьйча хана IIIе байрахх тIаяхь динагIа дешача дешархоша. Цу традице кагирхой Iомабу ЦIеча байракх — революце символ ма де. Цхьаькха лоархIама традици я училища торжественни йолча деношка В. И. Ленина скульптурана юхе комсомольцаш сийлахьа вахте уттар. Из боккъо иккха езаш ба дешархой. Дика традици а хинна дIаттай г. Грозни республика районий исторически моттигашка, г. Грозне бIаь дийнахь лаьттача тIемаца, Сийлахь-боккхача Даймехка тIема событешца ювзаенна йолча моттигашка гIолла массови туристически походаш ерга а.

Кхыча традиционни мероприятеех лархIа дезаш да, масала, дешара шу дIадоладалар лоздар, училище йистелаьккхараш боллой классa юкъебахийтара сайреиш, боллой классa резерва дув баар, а. кх. дI.

«Патриот» клубо болх дика баьрахи советски халкъа революционни, тIема, къахьегама сийлен моттигашка еча Еррисоюзни походе 5-ча этапе хьинаре дакъа лацархи комсомола Нохч-ГIалгIай обкома Сийлен грамота еннай училища комсомольски организацена.

«Патриот» клубо чакхйоахача массови мероприятеша тха училища дешархой тIеркам тIаяье ца Iеш, училище деша пах хьачуйбелга дикке аттача а доаккх. Училищера кхетама балха формаш чуловцами эргабоахаш тоа а беш, дешача, къахьегача, общественни вахаре керда толамаш лахарца иаккъадаха тIерт тхо хьамсарча Коммунистически партe 24-ча съезда.

В. ПРОХОРОВ,
ГПТУ-20 директора заместитель.

Сурта тIа: Ф. П. Калашников «Къонахчи» яха урок дIахьоша.

СИРИССКИ ЗАПОВЕДНИКЕ

ДЕЛИ. Делера дIа 200 километр уллача Сириске, 200 квадратни ийя гаргга моттиг дIалоацача территоре тIа, гувнаштеи хьесташтеи юкъе дах IалаьмагIа дукха оакхарий. ХIаьта харча юкъе да «джунглей вела»—цIокъ ше а.

Из кадайн кочеи яьккха бIаргагор а дицлургдоаш дег чу латар а дукха туристаш деноше бийсашца доах джунглешка кун бIена юкхе хьалъена къаьстта шоай тайпарча зем боахача гIалашка.

Керттерча егоргара Шри Джай Сингагара декаргда вай Сириски цIокъаш воашта хьадовзийталга. ЦIокъ, цо яхачох, чIоагIа лорадолаш дорхаи. IалаьмагIа низ болаш а атта эгIаздодаш а ваьха да. Цхьабакъда геттара эгIазахке мара сага тIаккхетац из. Ма хаьрра вьлча сагах из чIоагIагIа кхер цунах саг ихерачул.

Хьаж атта кхетам цIокъа. «Телескопа чу хьежача синна шавра бIаргагу цунна хIама, тамашийна дика тоа хIама», — боах Шри Сингха. IалаьмагIе гаьнара хIама бIаргагорал совгIа, цунна кога татагIа доаз моллагIа хьайба. Сага гIар-тата дарах кхералац цIокъ, из кхайкаенча кхерылу.

ЦIокъ буса яла яьхха да. Наггахьа мара доарсIа-дац из дийнахь арадала.

Нагахь сайна Сириске шоана бIаргагор дезаш цхьа цIокъ хийча ца Iай, заповедникe кхы а дукха да сакъердаме хIамаш. Хьаьш мела а да цига къоарза саьрчъ, йиь муI йола антилопаш, акха цискаш. Заповедникерча тайп-тайпарча IалаьмагIа дукхача оалхазарий корта ба павлки. Иштта IалаьмагIа дукха да кхы тайпа зуламе оакхарийи лаккхий хьисашера зуламдергаши.

(АПН—ПИВ).

ХIама ха ловрашта

ФРАНЦИ. Дуйен тIа эггара дезадоккхагIа мела эггара дезагIен дола книжка хьокха оттадалaтт Ниццерча Люксембургски королевски галерее. Из да Жозеф Фора «Апокалипсис». Цуи дозалла— 210 килограмм, мах — къаьнара 500 миллион франк. Бронзах яь я книжка баттагаргаш, из кийчдеча хана пайда ийцай 150 пергаменти лист хьаьккхача 150 устагIа цIокъ, цар тIа кешад 73.550 дешо ахчи. Из произведени хьахра нахь шерра тоххема болх ба, дукхача цIи хозача художникашеи гисатлашеи дакъа лаца дийзад.

СУРТА ТIА: из цкъий тайпара книжка галерее хьадинад вераI саго.

Кайстон—ТАСС сурт.

КЕРА — МУХХА ДУХЬАЛА

Лаьттах дIаевза йоала бензин чудоха хьаша резервуараш ух тайпара кораж мегаргйолаш керт. Аьта кiир юла резервуарашта гомакъа. Цхьацацйола лаьттах йоаккхача элементашца дIа а-нйна цок йиттIакъе пленка хул. Цу пленна мукъаьийтац резервуараш. Атта а да тошама а да.

КЪАЬНАРА ИДЕЯ — КЕРДАЧА ТАЙПАРА

Рудацера аьши хьаьхоастаду промышленни способ кийчъьай Канадски инженераши химикаши. Из ду сопани кислота моаьхостаца. Керда хьаьхина яц из идея, баьхда технологи йиаве пайдане я. Шерра-шера кердача хьесапе 50 эззар тонни порошоке хьесапе аьши доаккхаргдола завод хьалъеш латт IIIаь Онтарио яхача провинце.

ВОДОРОДАХ ДАЬ ХУДАР

Ракеташта лаьрхIа дикагIдеха довгар да хоача водород. Баьхда, из сика Iанарца гIатта дIайода. Из болжи долаш цок бизза пайда йолац. Цхьабакъда, химикашта цхьа кIама дагадевар из моахьаргдола зуьргйолаш.

Водородах «худар» доьд цар — из а хоачен чIоагIен водород вIашарт а тоаа из смесь. Аьши санна йола вещество хьаьзул цох, чIоагIа йоацца а гIаьтта Iанарца дIа ца йоахлуш а я из вещество. Тахкача ракетни довгар цоз де чIашIаIхьдаргхилар гучадьнна.

КХИЙ «ТЕРМОС»

Шоана чIала нийсаш, царна юкъе йоахала йола хIамаш а йолаш. Иштта да Венгре хьадеь керда доахан чуловттаду кхий. Цу тайпарча кхийчу — «термосе» Iай йIайхаи, аьхки шийлен хул. Стандартни деталах вIашагIдоах ненна, цудухьа сихе маьжа дола дзохаьшонцаш хьалхьо уж гIишлош.

ЭГГАРА ЗIАМАГIА

Автостроене кераIдеьнна на керда хIама Турински выставкe гучаьоккхаь дар: 29 килограмм мере ева йоаца цн саг чуколаш йола геттара дIамига автомобиль. ЧIоагIа етта вIашиа йилла йиш я из, тIаккха-м чемодана чу а хом. Дикача новкъа сахьата 40 километр еш сика йода из.

МАРГА ХОЛИ ЙОАЦАЧА ЛИНЕХ ДОЛА ПРУЖИНА

Саньа цIа деш дус, пружина болат, стекловолокно, резина. Цхьабаьхда, бIарга хоуле йоацца магнитни силовой линех а ду пружинаш: пластмасови стержена тIа гIоазарий хьесапе магниташ тIаъоарчаду. Шоайла вIашдухьала хьомаш цхьатарра польлеш, цудухье цар вIашш дIакхо тетъ. Из санна дола пружина вIашинаве чIоагIа ниэ эш.

МИЧАХЬА ЯА ЭГГАРА МАЙКАГIА ЙОЛА МЮЛЬ

Калифорни - Къилбаседан Америка малхбузехьара тоьан йоккха хьа гIайре. «Калидо» — бIайха, «форни». — кхуяруи яхача испански дешаза кьавкинной цун цIи, хIаьта бIарчча хьаьIашагIа токача цар мааи да — «яккхха денна» лаьттана. Уж моттигаш испанцiна хьалхайлай 1533 шера. Эггара хьалха уж хьаьла цига баьхарашта соа IIайха хетарах цигара климат хкохиеннача пийшища нийсьхий цар. Калифорне, «йоажале яхагIа», оалача, ерригача планетa эггара лаккхагIйола фегара мюльсаи юкъера температуре же йий —плюс 39 градус!

ЦХЬАН КОНТИНЕНТЕ ЯХ ПОЛЮС

Царех хьалхарьар — массанена йоазаш йола географически, Уххаза я магнитни геомагнитни полюсаш а тIа ца хяцацеaла тарлу аьна хетаяи йола полюс а. Цу цIерах яьнача йиь полюса антиподеш я Къилбаседехьарча популяре полярни дагьа тIа. Антиподеш йоацеш йола шн полюс кхы а я цу континенте. Уж я дунаи мехая щилаьки полюсаш. Эр Iодешьаьри, баьхда аьлча, цу сахьта санхувргда, яхх полюс йола континент Антарктида хиларе.

САХАРАНА МАЛХАРА ФОРД!

Из боккъонца бола шийлача гозача хьи 840 эззар квадратни километр шера. моттиг дIалоацца бола форд 2.000 — 3.000 метр кIоарга улл. 30 эззар миллиард кубически метр хий деала Алжире лаьттен чонашка. Хий кIезига даллац, Тунисеи Ливи лаьттей чонашка а.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллеи Грозненн хуацалую моркаш а йолаш, дукхагIча даькъе йоачи а йоацаш, малхбузехьара гIаьххьача боарамe муж а хьеккаш хe хила а фегара температура республике гIолла 26—31, Грозне 29—31 градус йIоахал йолаш хила а тарлу.

ДIахорча шин дени шин буси вIезиг-дукха, цкъаза чокагIо моркаш а йолаш, дукхагIча даькъе йоачае а йоацаш, гIайла мух а хьеккаш хe хила а фегара температура бийсашка 12—17, денока 26—30 градус йIоахал йолаш хила а тарлу.

Метеостанци.

Редактор
М. К. ЛЬЯНОВ.

Ладувгlа, хьажа

22 август

РАДИО

6.30 — «Юрта Iуйре» (нохчий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.30 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.20 — «Серд...» газетa обзор 7.35 — Москва. 8.15 — Передачий программе 8.22 — Ашараш. 8.30 — Республика городашкеи, юрташкеи гIолла яха радиовыпуск (эрсий меттала). 8.40 — Республика городашкеи, юрташкеи гIолла яха радиовыпуск (нохчий меттала). 8.50 — Республика городашкеи, юрташкеи гIолла яха радиовыпуск (ГIалгIай меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — «Каьна Iуйре» яха радиожурнал. 17.00 — Концерт. 17.30 — «Къонахи» (эрсий меттала). 18.00 — Сайренара концерт. 18.30 — «Школьник глобус» яха радиовыпуск. 19.00 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

14.30 — Школьни каникулий деношка. «Ганзий гIайре» яха художественни фильм. 15.55 — Ах бIаьшера летопись «1966-гIа шу». 16.40 — Нохч-ГIалгIай художественни творчество хIанзара хамара сиг. 17.00 — Киноиккъбахкой клуб. 17.55 — ДоттагIаш кхерош. 18.35 — Киножурнал. 18.45 — Дукен холаьмашта хьаьра обозрени. 19.00 — Йигача атлетика йола Европан кубок. Венгрера передача. Перерывах информационни программа.

21.30 — «Гаьнарча сеткъан серлоI» яха художественни фильм шоллагIа серия.

23 август

РАДИО

7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.20 — «Ленина кхьаь» газета обзор. 7.30 — Хоамаш. 7.40 — Москва. 8.15 — Передачий программа. 8.22 — Шоана дукхаезача эшарий концерт. 9.00 — Москва. 15.15 — «Нагахь санна хье хьаьнах вале яха хьалар» (нохчий меттала). 15.53 — Ашараш. 16.00 — Москва. 16.30 — «Литература Нохч-ГIалгIайче» яха радиовыпуск (эрсий меттала). 17.00 — «Новкъостий ладуьгIархой, шоана дола концерт. 17.30 — «Къонах» яха радиовыпуск (гIалгIай меттала). 18.00 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

12.00 — Берий футболах лоьзара Еррисоюзни яхь. Челябинскера передача. 13.00 — Мультипликационни фильмаш сборник. 14.20 — «Напрасные усилия любви» яха Шекспира телевизионни спектакль. 16.00 — Школьни каникулий денош «Горьке Берая» яха художественни фильм. 17.40 — Къилабарий экран. 18.05 — «Знание» яха научно-популярни кинопрограмма. Цун цIи Хо Ши Мин яр. 18.55 — ХIанзара хамара саг. Кагирхой программа. 19.45 — Шоана, бераш. 20.00 — Кхашкара къахьегамхошта болх концерт. 20.35 — «Бег иноходца» яха художественни фильм. 22.00 — Советски кином мастераш Олег Ефремов.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-06; редактора зам. — 3-30-11; бехктелхама секретара — 3-34-30; партийни кхачари культурни промышленностен отделий — 3-42-30; Юрта бахамий кисьмойн отделий— 3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революци проспект, 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-06; зам. редактора—3-30-11; ответственного секретаря — 3-34-30; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства и писем — 3-42-28.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05178. Заказ № 7708.

КХОАНА ХУРГДА

23 АВГУСТА

В. И. Ленина цIерагIа майда. 19.00 — гарнизона духовой оркестра концерт. 20.30 — хроникально-документальни кинофильмаш.

В. И. Ленина цIерагIара культура дворец. 9 а 11 а сахьат даьлча—«Пионер» яха кинотеатр. 10 сахьат даьлча — йоккха зал. «Iадика хийла ахка» яха берий утренник. Программана юкъе: тематически дакъа, концерт, ловзараш, халхараш, аттракционаш, берий творчества выставка, кинофильмаш, духовой оркестр лекх. болх бу «Ильича хьамсара оаз» яхача фонотека. 17 сахьат даьлча — йоккха зал. Дешара керда шу дIадоладалара хетаь «Са хьанарвара» яха лаккхерча классашкарчар сайре. Программана юкъе: тематически дакъа, концерт, халхараш, ловзараш, кинофильмаш хьувкх, духовой оркестр лекх, «Ильича хьамсара оаз» яхача фонотека болх бу. 19 сахьат даьлча — вахнара лекторий. Съезда хетаь чтенеш. «Заводской района къахьегамхой — КПСС XXIV-ча съезда баха боагIача тайпара цакъабахар дукха лоаттабела къоасме». «Парте коммунизмага дуг вай» яхача кинолекторе планагIа тематически кино хьувкх. 20 сахьат даьлча — халхарий майда, халхарий сайре. 20 сахьат даьлча денз парке болх бу аттракциона городоко.

С. М. Кирова цIерагIара культуран салоIен парк. 10 сахьат даьлча болх бу ерригa аттракционаша. 17 сахьат даьлча массови майда, ловзараш, халхараш. 9 сахьат даьлча — кинолекторий. Лекци. Кагирхошта эстетически кхетам балар. 19.30 — Зелени театр. Ачхой-Мартана района художественни самодеятельноста коллективе концерт. 21.00 — кинолекторий. «Дунек картана хьалхашка» яха кинофестиваль.

Пролетбата цIерагIара культура ЦIа. 16.30 — «Дезалахи саг ярах-яхарахи дола советски законодательство» яха лекци.

Химикий культура Дворец. 11 сахьат даьлча «Къонах» яха кинотеатр. «Майрабараш» яхача цийлацара киноутренник. 12.00 — берий майдашкарча командашта юкъера спортивни яхьаш.

«Красный молот» завода культура Дворец. 10.00 — завода беш. «Салам ла хьога, школа» яха берий утренник.

Мелькьхлебокомбината клуб. 16.00 КПСС XXIV съезда какъадолхаш» яха устни журнал. Документальни кинофильмаш.